

SPORTWENSEN EN BEHOEFTE ONDERZOEK ROLSTOELHOCKEY

Onderzoek rapport

KNHB
2021

Laura Verton
laura.verton@knhb.nl

1. Inleiding

De KNHB streeft er naar dat er hockeyaanbod is voor iedereen (KNHB, z.d.). Een van de thema's in de strategische visie 2026 is dan ook 'hockey overal van iedereen'. Binnen dit thema wordt er onder andere ingezet op een nieuw bindingsmodel, waarbij er wordt gekeken naar de wensen en behoeften van hockeyers om zo de uitstroom van hockeyers te voorkomen en te streven naar een langer lidmaatschap per hockey lid (KNHB, z.d.).

Een van de doelgroepen binnen de hockeysport waar dit bindingsmodel op is gericht zijn de ParaHockeyers. Het ParaHockey wordt momenteel 27 jaar aangeboden in Nederland en kent vier verschillende disciplines (KNHB, z.d.):

- G- hockey is voor hockeyers met een verstandelijke beperking.
- LG- hockey is voor hockeyers met een lichamelijke beperking, die niet rolstoel gebonden zijn.
- E-hockey is voor hockeyers in een elektrische rolstoel, die fysiek niet aan H-hockey deel kunnen nemen.
- H- hockey is voor hockeyers in een handbewogen rolstoel. Iedereen mag en kan deelnemen aan H-hockey, met of zonder handicap.

In 2019 telde Nederland 1.813 parahockeyers. Deze ParaHockeyers bestaan uit 1.198 LG & G hockeyers en 615 rolstoelhockeyers (E- & H-hockey)(KNHB, 2019). Het aantal LG- & G-hockeyers is t/m 2015 nog flink gegroeid, maar daarna constant gebleven. Het aantal rolstoelhockeyers is sinds 2010 alleen maar gedaald (KNHB, 2019). Pas in 2019 is weer een kleine groei ontstaan ten opzichte van 2018 (KNHB, 2019). Om het aantal ParaHockeyers in ieder geval constant te houden, en niet weer te laten dalen, heeft deze doelgroep onze aandacht nodig.

Daarom wordt, met in-acht-neming van het nieuwe bindingsmodel uit de strategische visie 2026, de wensen en behoeften van de ParaHockeyers in kaart gebracht. In 2019 is hier al een start mee gemaakt. Linn Luijterink heeft toen een onderzoek gedaan naar de wensen en behoeften van de G-hockeyers. Om een totaalbeeld te krijgen van de wensen en behoeften van de hele groep ParaHockeyers mogen de LG-hockeyers en de rolstoelhockeyers niet ontbreken.

In dit onderzoek ligt de nadruk op de wensen en behoeften van de rolstoelhockeyers. Rolstoelhockey is een verzamelterm voor twee disciplines, namelijk E-hockey en H-hockey. Zowel de E-hockeyers als de H-hockeyers worden in het onderzoek meegenomen.

1.1 Onderzoeksvraag

Naar aanleiding van het teruggedrongen aantal leden binnen het rolstoelhockey is het hard nodig om de rolstoelhockeyers onder de loep te nemen door middel van het nieuwe bindingsmodel. Door middel van het nieuwe bindingsmodel krijgen zowel de KNHB, als verenigingen meer inzicht in de behoefte, omvang en diversiteit van de verschillende doelgroepen. Op die manier kan de KNHB de doelgroepen beter bereiken en een passend (hockey)aanbod en lidmaatschap generen. Om dit te bewerkstelligen is het noodzakelijk de wensen en behoeften van de rolstoelhockeyers in kaart te brengen. Het rolstoelhockey bestaat uit twee disciplines, namelijk E-hockey en H-hockey. In dit onderzoek worden zowel de E-hockeyers als de H-hockeyers meegenomen. Dit leidt tot de volgende onderzoeksvraag: *'Wat zijn de hockey wensen en behoeften van de rolstoelhockeyers in Nederland, en hoe voorziet het huidige aanbod hierin?'*

1.2 Deelvragen

- Hoe ziet de doelgroep rolstoelhockeyers eruit?
- Hoe ziet het huidige E-hockey & H-hockey aanbod eruit?
- Wat zijn de hockey wensen en behoeften van de E-hockeyers?
 - Wat zijn de hockey wensen en behoeften van E-hockeyers ten aanzien van de trainingen?
 - Wat zijn de hockey wensen en behoeften van E-hockeyers ten aanzien van de competitie?
 - Wat zijn de hockey wensen en behoeften van E-hockeyers ten aanzien van de vereniging?
- Wat zijn de hockey wensen en behoeften van de H-hockeyers?
 - Wat zijn de hockey wensen en behoeften van H-hockeyers ten aanzien van de trainingen?
 - Wat zijn de hockey wensen en behoeften van H-hockeyers ten aanzien van de competitie?
 - Wat zijn de hockey wensen en behoeften van H-hockeyers ten aanzien van de vereniging?
- Voldoet het huidige aanbod van E-hockey en H-hockey aan de wensen en behoeften van de E- & H-hockeyers?

1.3 Doelstelling

De doelstelling van het onderzoek luidt als volgt:

'Het in kaart brengen van de hockeywensen en behoeften van rolstoelhockeyers zodat verenigingen en de KNHB hierop in kunnen spelen om ledenbehoud te stimuleren.'

1.4 Leeswijzer

In dit onderzoeksrapport naar de hockeywensen en -behoeften van rolstoelhockeyers wordt eerst in hoofdstuk 2 de methode van onderzoek toegelicht. Dit hoofdstuk beschrijft hoe de deskresearch en field research zijn vormgegeven. Het toepassen van beide research methode heeft geleid tot de onderzoeksresultaten.

Deze onderzoeksresultaten worden weergegeven in hoofdstuk 3 resultaten. Binnen dit hoofdstuk worden allereerst de resultaten uit het deskresearch weergegeven en vervolgens de resultaten van het field research.

Door de resultaten uit de deskresearch en field research te vergelijken met elkaar, kunnen er conclusies worden getrokken. Deze conclusies zijn terug te vinden in hoofdstuk 4 conclusies.

Tot slot zijn er aan de hand van de conclusies aanbevelingen geschreven. Deze aanbevelingen zijn gericht op de KNHB en alle hockeyverenigingen in Nederland met een rolstoelhockeyaanbod. Hopelijk kunnen zij naar aanleiding van dit onderzoek gericht inspelen op de hockeywensen en behoeften van rolstoelhockeyers om zo ledenbehoud te stimuleren.

2. Methoden van onderzoek

2.1 Deskresearch

Om de hockeywensen en behoeften van rolstoelhockeyers in kaart te brengen, is het belangrijk allereerst een duidelijk beeld te hebben van het huidige rolstoelhockey en haar omgeving. Dit is gedaan middels een deskresearch. Om een uitgebreid beeld te krijgen van rolstoelhockey en haar omgeving, is er een doelgroep analyse en een marktanalyse uitgevoerd.

Doelgroep analyse:

In de doelgroep analyse is er een onderscheid gemaakt tussen demografische- en geografische kenmerken. De demografische kenmerken richten zich op de persoonsgegevens van de doelgroep. En de geografische kenmerken geven voornamelijk de topografische ligging van de doelgroep weer. In dit onderzoek zijn de volgende cijfers en gegevens in kaart gebracht.

Demografische kenmerken:

- Aantal rolstoelhockeyers in Nederland
- Verhoudingen mannen en vrouwen
- Leeftijd van de rolstoelhockeyers

Geografische kenmerken:

- De verenigingen waar rolstoelhockeyers sporten
- De verdeling van deze verenigingen op landelijk niveau

Naast de huidige cijfers is er ook gekeken naar de verschuiving die sinds 2016 heeft plaatsgevonden in de demografische kenmerken van de rolstoelhockeyers. Op basis daarvan is er geconcludeerd of er een stijgende of dalende lijn zichtbaar is binnen de sport. Beide uitkomsten vragen om een andere strategische aanpak.

Marktanalyse:

Door middel van de marktanalyse zijn de sport- en beweegdeelname van mensen met een lichamelijke beperking in kaart gebracht. Daarnaast is er gekeken naar de sporten die geschikt zijn voor mensen met een lichamelijke beperking. Tot slot zijn de nationale en internationale vormen van rolstoelhockey toegelicht. Naar aanleiding van de verzamelde informatie kon er een rangschikking van de meest beoefende sporten worden samengesteld. Dit maakt de concurrentiepositie van rolstoelhockey duidelijk.

2.2 Fieldresearch

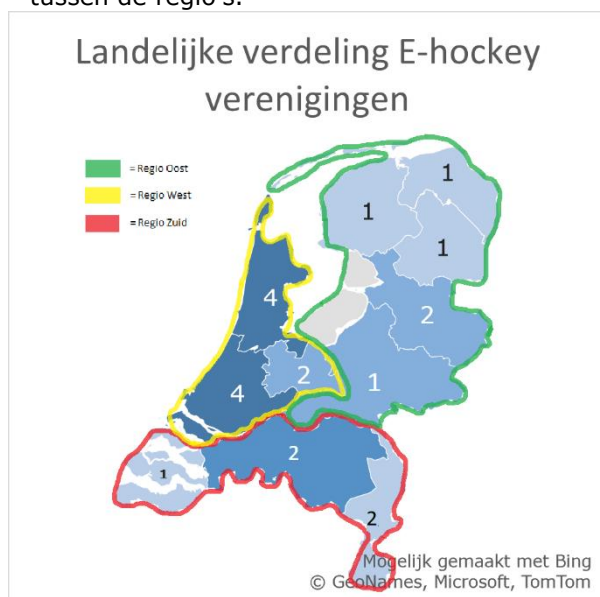
Om te kunnen concluderen wat de belangrijkste hockeywensen en behoeften van de rolstoelhockeyers zijn, zijn allereerst alle hockeywensen en behoeften van deze doelgroep bevraagd. Vervolgens zijn deze hockeywensen en behoeften geclusterd en is er gekeken naar hoe vaak dezelfde hockeywensen en behoeften zijn teruggekomen in de onderzoeksdata. De wensen en behoeften die het vaakst zijn benoemd worden gezien als de belangrijkste hockeywensen en behoeften van de doelgroep.

Selectie verenigingen

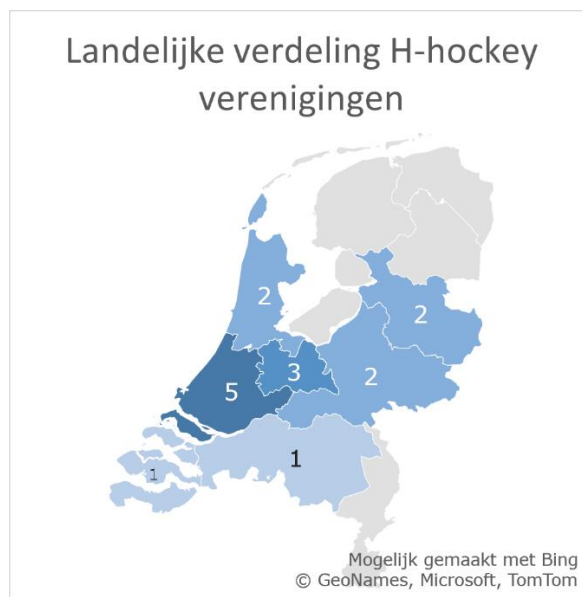
In Figuur 1 en 2 is weergegeven hoeveel rolstoelhockeyverenigingen elke provincie in Nederland telt en waar deze verenigingen zijn gevestigd in Nederland. Om de generaliseerbaarheid van het onderzoek te waarborgen, is het belangrijk een goede spreiding van de respondenten te hebben. De beslissing van welke verenigingen deel mogen nemen aan het onderzoek, is dan ook gebaseerd op de spreiding van de verenigingen in Nederland.

Het E-hockey en het H-hockey zijn beide anders gereguleerd in Nederland. Zo spreken we bij E-hockey over verschillende regio's. Elke vereniging behoort tot een specifieke regio waarbinnen zij competitie spelen. E-hockey kent drie verschillende regio's, namelijk oost, west en zuid. Zowel de verschillende regio's van E-hockey als het aantal E-hockeyverenigingen per provincie is weergegeven in Figuur 1.

In Figuur 1 zijn de verschillende regio's weergegeven met behulp van verschillende kleuren. Daarnaast is in elke provincie aangegeven hoeveel E-hockeyverenigingen deze provincie telt. Op basis van Figuur 1 is geconcludeerd dat regio zuid vijf Nederlandse E-hockeyverenigingen telt. Ook regio oost en West zijn in Figuur 1 weergegeven. Hier moet echter bij vermeld worden dat 1 vereniging uit Utrecht tot regio oost behoort en 1 vereniging uit Utrecht tot regio west hoort. Op basis van die kennis kan er worden vastgesteld dat regio oost zeven E-hockeyverenigingen telt in Nederland, en regio west negen E-hockeyverenigingen. Bij het selecteren van de E-hockeyverenigingen voor het onderzoek is dan ook rekening gehouden met de juiste verhoudingen tussen de regio's.

Figuur 1. Landelijke verdeling E-hockey verenigingen en regio's. Aangepast overgenomen uit *E-hockeyverenigingen 2020-2021* door KNHB, 2020.

Figuur 2. Landelijke verdeling H-hockey verenigingen. Aangepast overgenomen uit *H-hockeyverenigingen 2020-2021* door KNHB, 2020.

Bij H-hockey wordt er niet gesproken over verschillende regio's. Het H-hockey is in Nederland landelijk gereguleerd. Echter betekent dat niet dat de H-hockeyverenigingen over heel Nederland zijn verspreid. Uit Figuur 2 valt op te maken dat veel H-hockeyverenigingen voornamelijk in het westen van Nederland zijn gevestigd. En in het noorden van het land zijn zelfs geen H-hockeyverenigingen te vinden. Bij het selecteren van de H-hockeyverenigingen voor het onderzoek is dan ook rekening gehouden met de juiste verhoudingen tussen de provincies in plaats van de verhoudingen tussen regio's.

Naast de spreiding van de verenigingen in Nederland is het ook belangrijk om te kijken naar de verschillen tussen verenigingen. Belangrijke verschillen tussen verenigingen zijn onder andere de omvang van een vereniging, het aantal rolstoelhockeyers binnen de vereniging, een actieve of inactieve houding van de sporters en het bestuur, en een positieve of kritische houding ten aanzien van het beleid. Voor een compleet beeld van de sportwensen en behoeften van de rolstoelhockeyers is het dan ook noodzakelijk om van verschillende soorten rolstoelhockeyverenigingen de onderzoeksgegevens te verzamelen.

Door middel van de geografische ligging van de rolstoelhockeyverenigingen en de persoonlijke ervaring van Senior Medewerker Doelgroepen-Parahockey, Hans Mater, zijn de verenigingen uit Tabel 1 geselecteerd voor dit onderzoek.

Tabel 1.

Geselecteerde E-hockey- en H-hockeyverenigingen voor het onderzoek

E-Hockey	H-hockey
E team Emmen (Emmen)	Bredius Rollers (Woerden)
Upward (Nijmegen)	HC Catwijck (Katwijk)
Doing (Zoetermeer)	Tubanten (Enschede)
GP Bulls (Eindhoven)	Haag 88 (Den Haag/Rijswijk)
Stichting Special Forces (Purmerend)	S.G.B. (Goes)

Respondenten doelgroep onderzoek

Aan de rolstoelhockeyverenigingen die deelnemen aan het onderzoek is gevraagd of zij per vereniging drie rolstoelhockeyers beschikbaar konden stellen voor het onderzoek. Het streven hierbij was om drie rolstoelhockeyers uit drie verschillende leeftijdscategorieën te laten deelnemen, namelijk: >20 jaar, 20-40 jaar en 40+. In totaal zijn er dus 30 deelnemers uitgenodigd voor het onderzoek.

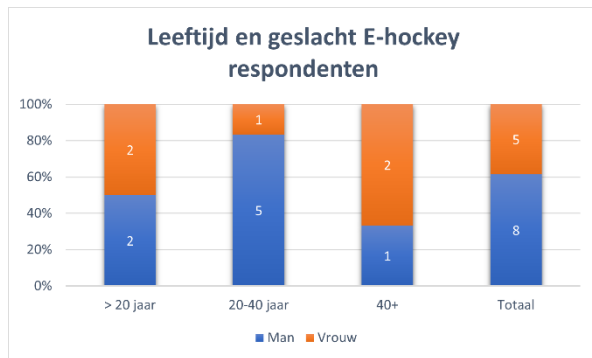
Respondenten deelname onderzoek

Van de 30 genodigde rolstoelhockeyers, hebben er in totaal 26 rolstoelhockeyers daadwerkelijk deelgenomen aan het onderzoek. Het aandeel E-hockeyers en H-hockeyers is daarin mooi verdeeld. Er hebben zowel dertien E-hockeyers als dertien H-hockeyers deelgenomen. Daarentegen ligt de verhouding tussen het aantal mannen en vrouwen die hebben deelgenomen iets verder uit elkaar. In totaal hebben er negen vrouwen en zeventien mannen deelgenomen aan het onderzoek. Dit aantal is erg representatief voor de onderzoekspopulatie, want uit de deskresearch is gebleken dat er beduidend meer mannen dan vrouwen deelnemen in de sport. Daarnaast is er ook onderscheid gemaakt in verschillende leeftijdscategorieën. De leeftijdscategorie tot 20 jaar telt vijf deelnemers in dit onderzoek, net als de leeftijdscategorie 40+. Tot slot betreft de leeftijdscategorie 20 tot 40 jaar zestien deelnemers. Ook deze aantallen zijn erg representatief voor de onderzoekspopulatie, want uit de deskresearch blijkt dat zowel het E-hockey als het H-hockey overduidelijk meer senioren (20 jaar en ouder) telt.

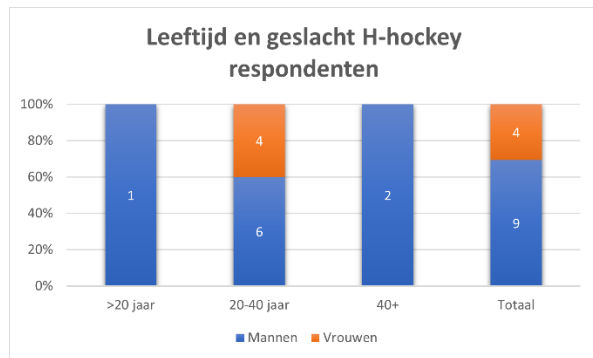
Alle rolstoelhockeyers die deel hebben genomen aan het onderzoek zijn door middel van een semigestructureerd interview bevraagd over hun wensen en behoeften omtrent de volgende onderwerpen; team, training, competitie en vereniging. Binnen deze onderwerpen is onderscheid gemaakt tussen verschillende sub onderwerpen, zie Bijlage 1. De interviewvragen zijn weergegeven in Bijlage 2.

Leeftijd en geslacht

Zoals aangegeven hebben er in totaal negen vrouwen en zeventien mannen deelgenomen aan het onderzoek. Deze mannen en vrouwen vormen samen het aantal E-hockey en H-hockey respondenten. Naast de verhouding mannen en vrouwen is er in dit onderzoek ook onderscheid gemaakt tussen drie verschillende leeftijdscategorieën. Om de verhoudingen van zowel het aantal respondenten per leeftijdscategorie als het aandeel mannen en vrouwen inzichtelijk te maken per rolstoelhockeyvorm (E-hockey en H-hockey), zijn beide aspecten met elkaar gecombineerd in Figuur 3 en 4.

Figuur 3. Leeftijd en geslacht E-hockey respondenten.

Figuur 4. Leeftijd en geslacht H-hockey respondenten.

Meetinstrument

Aangezien de motivatie van de rolstoelhockeyers een grote rol speelt in de argumentatie van de vragen, is er voor dit onderzoek een kwalitatieve methode gekozen. De keuze is daarbij gevallen op het afnemen van individuele interviews. Interviews geven de respondent de mogelijkheid om zijn of haar antwoord zo goed mogelijk te onderbouwen.

Er is gekozen voor een semigestructureerd interview, waarbij de vragen zich richten op de wensen en behoeften omtrent de volgende onderwerpen: Het team, de vereniging, de competitie en de training. Deze onderwerpen komen voort uit een eerder onderzoek (KNHB, 2019) naar wensen en behoeften. Dat onderzoek richtte zich op de wensen en behoeften van de A,B en C jeugd. Naar verwachting kunnen deze onderwerpen ook worden toegepast bij de doelgroep rolstoelhockey.

In dit onderzoek is er gekozen om de semigestructureerde interviews online via Teams af te nemen. Deze keuze is heel bewust gemaakt, omdat er momenteel sprake is van een rare en angstige tijd, in verband met COVID-19. De rolstoelhockeyers vallen onder een kwetsbare doelgroep, waarbij het dus extra belangrijk is om de richtlijnen van het RIVM in acht te nemen. Naar verwachting zijn de rolstoelhockeyers en de verenigingen dan ook extra waakzaam voor fysiek contact met derde partijen.

Zoals eerder benoemd, is aan de verenigingen gevraagd drie rolstoelhockeyers te selecteren voor het onderzoek. Deze rolstoelhockeyers zijn vervolgens individueel benaderd voor het onderzoek. In dit contact hebben de deelnemers meer informatie gekregen over het onderzoek en is er vastgesteld wanneer het interview plaats kon vinden met de desbetreffende persoon. Op basis hiervan is een planning vastgesteld. De planning was om alle interviews af te nemen in november en december.

3. Resultaten

3.1 Deskresearch

Binnen het deskresearch worden de onderzoeksresultaten getoond van de doelgroep analyse en de marktanalyse. Zowel na de bespreking van de doelgroep analyse als de marktanalyse worden de belangrijkste resultaten kort samengevat middels een conclusie.

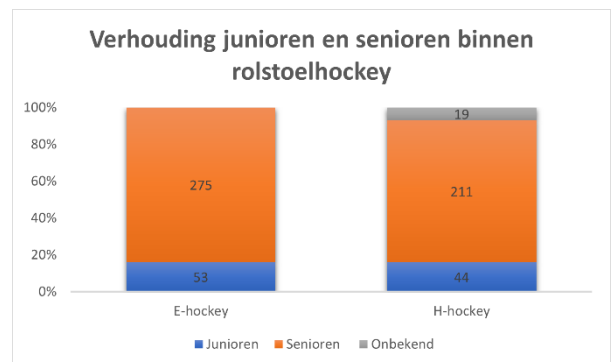
Doelgroep analyse

Uit het deskresearch is gebleken dat in 2019 Nederland 602 rolstoelhockeyers telde die deelnamen aan de competitie (KNHB, 2019). Hieronder worden zowel de E-hockeyers als de H-hockeyers gerekend. Deze twee vormen van rolstoelhockey kunnen op hun beurt ook weer gesplitst worden. Zo telt de KNHB (2019) 328 E-hockeyers en 274 H-hockeyers die competitie hebben gespeeld in het seizoen 2019-2020.

Leeftijd

Zowel het E-hockey als het H-hockey is geschikt voor verschillende leeftijden. In de praktijk vormen jong en oud zelfs samen een team. In de ledenopgave van de KNHB (2019) wordt een onderscheid gemaakt tussen het aantal junioren (geboren op of na 01/10/2000) en het aantal senioren (voor 01/10/2000). In dit onderzoek wordt daarom gesproken van junioren, wanneer mensen onder de 20 jaar zijn. Iedereen van 20 jaar of ouder wordt gecategoriseerd als een senior. Met deze kennis in ons achterhoofd, is er gekeken naar het aantal junioren en senioren binnen het E-hockey en het H-hockey.

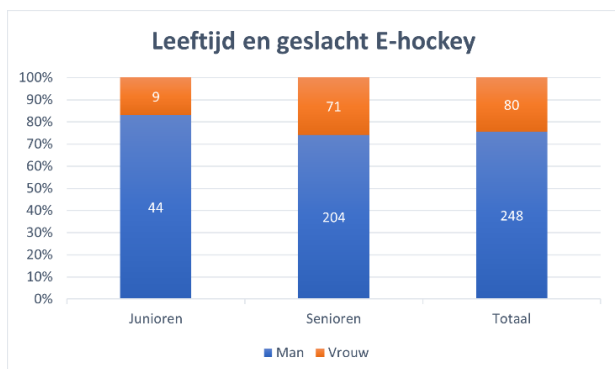
De verhoudingen tussen het aantal junioren en senioren, voor zowel het E-hockey als het H-hockey, zijn weergegeven in Figuur 5. Bij het H-hockey zijn er negentien leden waarvan de leeftijd onbekend is. In Figuur 5 valt op dat zowel het E-hockey als het H-hockey voornamelijk wordt beoefend door senioren.

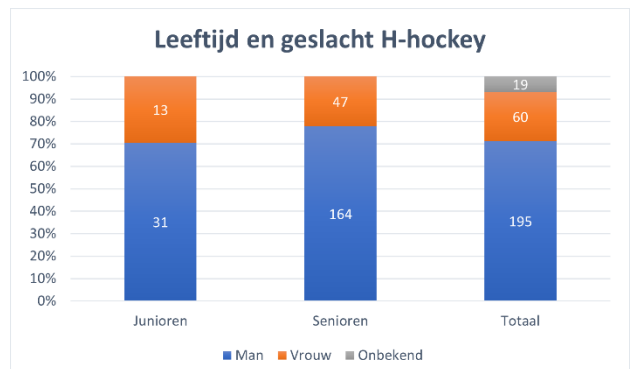
Figuur 5. Verhouding junioren en senioren binnen rolstoelhockey. Aangepast overgenomen uit Ledenopgave 2019-2020 door KNHB, 2019.

Geslacht

Naast het aantal junioren en senioren geeft de ledenopgave van de KNHB (2019) ook een onderscheid in geslacht weer. De verhouding tussen de mannen en de vrouwen binnen het E-hockey is weergegeven in Figuur 6. Daarnaast is de verhouding van mannen en vrouwen binnen het H-hockey in Figuur 7 weergegeven. Van negentien H-hockeyers is het geslacht echter onbekend. Uit Figuur 6 en 7 valt af te lezen dat voornamelijk mannen het E-hockey en H-hockey beoefenen.

Figuur 6. Verhouding leden E-hockey. Aangepast overgenomen uit Ledenopgave 2019-2020 door KNHB, 2019.

Figuur 7. Verhouding leden H-hockey. Aangepast overgenomen uit Ledenopgave 2019-2020 door KNHB, 2019.

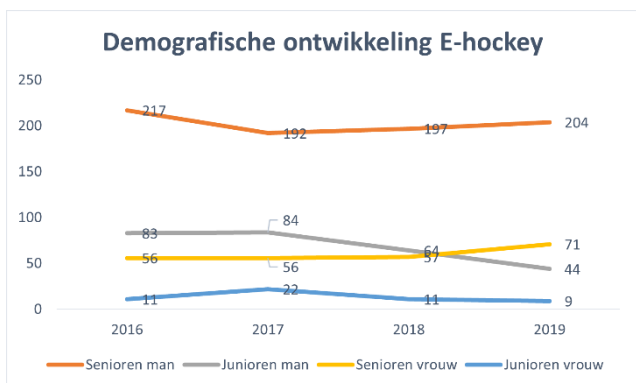
Leeftijd & geslacht

Nu er is vastgesteld hoeveel mensen deelnemen aan het E-hockey en H-hockey, in welke leeftijdscategorie deze leden behoren en welk geslacht deze leden hebben, kan er ook nog gekeken worden naar het aandeel mannen en vrouwen binnen de leeftijdscategorieën en hoe dit aantal zich weerhoudt met het totaal aantal leden. Deze gegevens zijn overzichtelijk gemaakt in Figuur 6 en 7, waarbij Figuur 6 een overzicht biedt van de verhouding van de leden in het E-hockey, en Figuur 7 is gericht op de verhouding van de leden in het H-hockey.

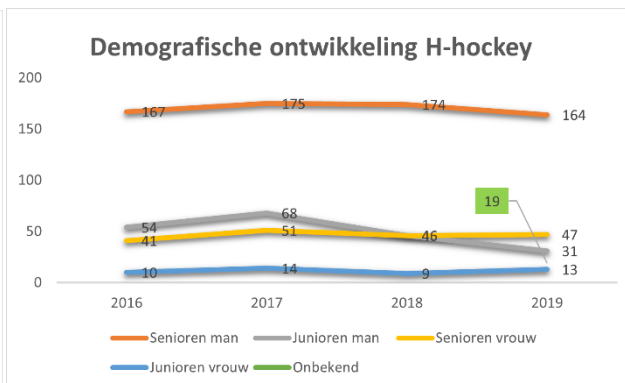
Uit Figuur 6 en 7 blijkt dat het rolstoelhockey (zowel E-hockey als H-hockey) voornamelijk wordt beoefend door mannelijke senioren. De vrouwelijke junioren vormen de kleinste groep in het rolstoelhockey. Tot slot is in Figuur 7 zichtbaar dat het H-hockey in 2019 negentien leden telt waarvan zowel de leeftijd als het geslacht onbekend is.

Ontwikkeling demografische kenmerken

Nu de demografische kenmerken van de doelgroep rolstoelhockeyers in kaart zijn gebracht, kan er ook gekeken worden naar de ontwikkeling die sinds 2016 heeft plaats gevonden met betrekking tot deze kenmerken. Om deze ontwikkeling zo overzichtelijk mogelijk te maken, zijn de gegevens weergegeven in een staafdiagram, zie Figuur 8 en 9. In beide figuren is de ontwikkeling van het totaal aantal leden en het aandeel mannen en vrouwen weergegeven. Figuur 8 geeft de demografische ontwikkeling van het E-hockey weer en Figuur 9 de demografische ontwikkeling van het H-hockey.

Figuur 8. Demografische ontwikkeling E-hockey. Overgenomen van KNHB, 2019.

Figuur 9. Demografische ontwikkeling H-hockey. Overgenomen van KNHB, 2019.

Uit Figuur 8 valt af te lezen dat in het E-hockey voornamelijk het aantal mannelijke junioren sterk is gestegen van 2016 t/m 2019. Ook het aantal mannelijke senioren in 2019 zijn gegroeid ten aanzien van 2016. Daarentegen zijn het aantal vrouwelijke senioren sterk afgenomen sinds 2016 en het aantal vrouwelijke junioren zijn van 2016 t/m 2019 met pieken en dalen licht gegroeid. In de demografische ontwikkeling van het H-hockey, Figuur 9, valt op dat het aantal mannelijke junioren sterk is afgenomen van 2016 t/m 2019. De overige categorieën zijn met kleine verschillen relatief constant gebleven.

Cijfers 2020:

Tijdens de data analyse van dit onderzoek is de ledenopgave van seizoen 2020-2021 (2020) in kaart gebracht. De cijfers van 2020 zijn als volgt:

E-hockey

In 2020 telt het E-hockey 212 mannelijke senioren. Dat is een toename van acht leden ten opzichte van 2019, en bouwt voort op de stijgende lijn sinds 2017. Ook het aantal mannelijke junioren is toegenomen (+3), en telt 47 leden. Dat is de eerste stijging binnen deze doelgroep sinds 2016. Daarentegen is het aantal vrouwelijke senioren sterk gedaald tot 49 leden (-22) t.o.v. 2019. Dit doorbreekt de stijgende lijn vanaf 2017. En tot slot heeft er een kleine stijging plaatsgevonden in de vrouwelijke junioren, die in 2020 elf leden telt (+2). Dit is lijn met de cijfers uit 2016 en 2018.

H-hockey

Het aantal leden van het H-hockey zijn geheel in lijn van de demografische ontwikkeling verder ontwikkelt. Zo telt het H-hockey in 2020 169 mannelijke senioren (-5), 29 mannelijke junioren (-3), 49 vrouwelijke senioren (+2) en vijftien vrouwelijke junioren (+2). Dit ligt in lijn der verwachtingen t.o.v. 2018.

Verenigingen

Zowel het E-hockey als het H-hockey wordt aangeboden in competitievorm. Deze competitie speelt zich af in Nederland (Met enkele uitzonderingen in Duitsland en België). Echter heeft niet elke hockeyvereniging in Nederland een rolstoelhockeyaanbod. Nederland telt momenteel 27 rolstoelhockeyverenigingen, die E-hockey en/of H-hockey aanbieden. Deze verenigingen vallen buiten de 323 reguliere hockeyverenigingen van de KNHB. Echter zijn er enkele uitzonderingen waarbij het rolstoelhockey wel tot de reguliere hockeyvereniging behoort.

Binnen deze 27 rolstoelhockey verenigingen kan een onderscheid worden gemaakt tussen het aantal verenigingen met een E-hockey aanbod en het aantal verenigingen met een H-hockey aanbod. E-hockey wordt in Nederland op 21 verschillende verenigingen aangeboden (KNHB, 2020). Daarnaast zitten in België nog twee verenigingen gevestigd met een E-hockey aanbod, die meedraaien in de Nederlandse competitie. H-hockey is op zestien verenigingen in Nederland opgenomen in het aanbod (KNHB, 2020). Bij het H-hockey tellen zowel Duitsland als België nog één vereniging met een H-hockey aanbod die meedraaien in de Nederlandse competitie. Aangezien er in totaal 27 verenigingen in Nederland een rolstoelhockeyaanbod hebben, kan er geconcludeerd worden dat sommige verenigingen zowel E-hockey als H-hockey aanbieden.

De spreiding van zowel de E-hockey als de H-hockeyverenigingen in Nederland zijn eerder in hoofdstuk 2.2 weergegeven in de kaart van Nederland, zie Figuur 1 en Figuur 2. Daarbij geeft Figuur 1 de spreiding van de E-hockeyverenigingen weer en Figuur 2 de spreiding van de H-hockeyverenigingen. Uit beide figuren blijkt dat het westen van Nederland de meeste verenigingen telt met een rolstoelhockeyaanbod, met name de provincie Zuid-Holland. Ook valt op dat voornamelijk het noorden van Nederland de minste rolstoelhockeyverenigingen telt. Tot slot kan er geconcludeerd worden dat Flevoland de enige provincie is zonder E-hockey en/of H-hockey aanbod.

Conclusie

Uit het desk research kan geconcludeerd worden dat zowel het E-hockey als het H-hockey voornamelijk uit mannelijke senioren bestaat. De demografische ontwikkeling van het aantal leden (2016 t/m 2020) ziet er daarentegen compleet anders uit tussen beide rolstoel hockey disciplines. Bij het E-hockey zijn veel verschillende ontwikkelingen zichtbaar binnen de verschillende doelgroepen. Sinds 2017 is er binnen het E-hockey een nieuwe demografische ontwikkeling zichtbaar. Echter blijkt uit de cijfers van 2020 dat deze lijn van ontwikkeling wordt doorbroken. Daarentegen zijn bij het H-hockey het aantal leden binnen de categorieën juist relatief constant gebleven van 2016 t/m 2020. Alleen de mannelijke junioren zijn flink gedaald sinds 2017.

Tabel 2.

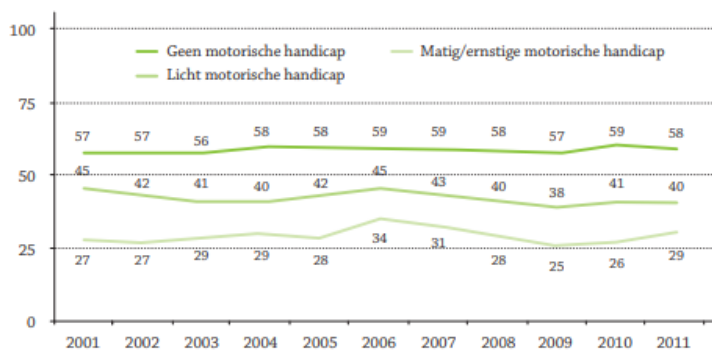
Conclusie desk research omtrent demografische ontwikkeling aantal leden rolstoelhockey

	E-hockey	H-hockey
Mannelijke senioren	in een stijgende lijn gegroeid ten opzichte van 2017	relatief constant, maar wel een lichte daling sinds 2017
Mannelijk junioren	daalde flink tot 2019, maar in 2020 is er voor het eerst sinds 2016 weer een lichte stijging zichtbaar	flink gedaald sinds 2017
Vrouwelijke senioren	steeg flink tot 2020, maar vanaf 2020 is het aantal flink gedaald	relatief constant, maar wel een lichte stijging sinds 2018
Vrouwelijke junioren	constant gebleven van 2016 t/m 2020	relatief constant, maar wel een lichte stijging sinds 2018

Tot slot blijkt uit de deskresearch dat Nederland 27 rolstoelhockeyverenigingen telt. Deze 27 verenigingen bestaan uit zowel E-hockey- als H-hockey verenigingen. Het E-hockey telt in Nederland 21 verenigingen en het H-hockey zestien verenigingen. Dit betekent dat sommige verenigingen zowel E-hockey als H-hockey aanbieden op hun vereniging. Van beide hockeydisciplines bevinden de meeste verenigingen zich in het westen van Nederland, voornamelijk in Zuid Holland. Het noorden beschikt daarentegen over het minst aantal rolstoelhockeyverenigingen.

Marktanalyse

Helaas is er weinig tot geen informatie beschikbaar over het aantal leden met een lichamelijke beperking die lid bij een sportvereniging. Echter geeft het Mulier Instituut (Von Heijden, Van den Dool, Van Lindert, & Breedveld, 2013) in de rapportage (on)beperkt sportief wel een inzicht in de algemene sport- en beweegdeelname van deze doelgroep.

BRON: CBS GEZONDHEIDSENQUÊTE, BEWERKING MULIER INSTITUUT.

Figuur 10. Wekelijkse sportdeelname naar motorische handicap, bevolking 12 tot en met 79 jaar (in procenten). Overgenomen uit *(on)beperkt sportief* door Mulier Instituut, 2013.

In Figuur 10 komt duidelijk naar voren dat het aandeel mensen zonder motorische handicap die wekelijk sporten vrijwel constant is gebleven over de periode 2001 t/m 2011 (57% in 2001 en 58% in 2011). Dit was t/m 2005 ook het geval bij de mensen met een matige tot ernstige motorische handicap (Von Heijden et al., 2013). Echter wisselt sinds 2006 het aandeel wekelijkse sporters in deze doelgroep sterk. Duidelijk is dat de matig tot ernstig motorische gehandicapten het kleinste aandeel wekelijkse sporters telt ten opzichte van licht motorische gehandicapten en niet motorisch gehandicapten. Dat was in 2001 al het geval, maar is t/m 2011 steeds opnieuw geconstateerd (Von Heijden et al.,).

Om een beter beeld te krijgen van de sportdeelname van mensen met een matige tot ernstige motorische beperking, is de sportdeelname van deze doelgroep uitgelicht in Tabel 2. In deze Tabel is een onderscheid gemaakt tussen drie leeftijdscategorieën, het geslacht en de opleidingsachtergrond. Daarnaast is er ook een onderscheid gemaakt tussen twee periodes, namelijk 2001-2006 en 2007-2011.

Tabel 2

Sportdeelname,, mensen met een matige of ernstige motorische handicap 12 tot en met 79 jaar (in procenten)

	2001-2006	2007-2011
Leeftijd		
12-49 jaar	36	35
50-64 jaar	29	29
65-79 jaar	24	26
Geslacht		
Man	18	21
Vrouw	24	23
Opleiding		
Lager	18	17
Middelbaar	29	30
Hoger	35	33

BRON: CBS GEZONDHEIDSENQUÊTE, BEWERKING MULIER INSTITUUT.

Opmerking: Overgenomen uit *(on)beperkt sportief* door Mulier Instituut, 2013.

Aan de hand van Tabel 2 kan geconcludeerd worden dat (Von Heijden et al., 2013):

- het aandeel sporters tot 50 jaar met 1% is afgenomen in 2007-2011, ten opzichte van 2001-2006.
- het aandeel sporter tussen de 50 en 65 jaar gelijk is gebleven tussen beide periodes, met 29%.
- het aandeel sporter tussen de 65 en 80 jaar als enige leeftijdscategorie is gegroeid ten opzichte van de eerdere periode. Zij zijn dus meer gaan sporten.
- in 2007-2011 meer mannen zijn gaan sporten. De vrouwen zijn net iets minder gaan sporten.

- in 2007-2011 mensen met een matige tot ernstige motorische beperking uit het middelbaar onderwijs iets meer zijn gaan sporten, terwijl dezelfde doelgroep uit het lager- en hoger beroepsonderwijs minder zijn gaan sporten.

Tabel 3
Deelname aan specifieke sportieve- en beweegactiviteiten op wekelijkse basis naar motorische handicap, bevolking 12 tot en met 79 jaar, 2008-2011 (in procenten).

	Geen motorische handicap (n=19.070)	Licht (n=3.202)	Matig/ernstig (n=1.315)
Solosport inclusief wandelen/ fietsen in vrije tijd	87	86	78
Solosport	46	34	26
Activiteiten gericht op fitheid (ook bijv. dans)	40	30	23
Fietsen	62	57	45
Wandelen	64	67	59
Teamsport	11	4	2
Racketsport	9	5	2
Overige sporten	8	4	3
Geen wekelijkse sport	42	59	71
Geen sport, wandelen of fietsen in de vrije tijd	10	13	22

BRON: CBS GEZONDHEIDSGEGEVENS, BEWEGING MULIER INSTITUUT

Opmerking: Overgenomen uit *(on)beperkt sportief* door Mulier Instituut, 2013.

Nu er is vastgesteld hoeveel mensen met een motorische beperking aan sport deelneemt, kan er ook gekeken worden naar welke sport- en beweegactiviteiten deze doelgroep voornamelijk beoefent. In Tabel 3 zijn de verhoudingen van deze sport- en beweegactiviteiten overzichtelijk weergegeven. Uit het Figuur valt duidelijk op te merken dat solosport inclusief wandelen/fietsen in de vrije tijd het meest populair is voor zowel mensen met een matig tot ernstige motorische beperking, als mensen met een licht motorische beperking, als mensen zonder motorische beperking.

Dat maakt fietsen en wandelen automatisch de populairste beweegactiviteiten. Gekeken naar sportactiviteiten, worden activiteiten gericht op fitheid (bijvoorbeeld fitness en dans) het meest beoefend door de doelgroep (Von Heijden et al., 2013). Dus bij zowel de sport- als beweegactiviteiten worden de individuele activiteiten het meest

beoefend. Daarentegen zijn teamsporten en racksporten voor de mensen met een matig tot ernstige motorische beperking, mensen met een licht motorische beperking en mensen zonder motorische beperking het minst populair (Von Heijden et al., 2013).

Rolstoelsporten

Sporten blijft ook voor mensen met een lichamelijke handicap erg belangrijk. Zo kunnen regelmatige lichamelijke activiteiten leiden tot een betere gemoedstoestand, meer zelfvertrouwen en een betere acceptatie van de handicap (Kenniscentrum Sport en Bewegen, 2020). Daarnaast kan sporten bewegen ook een stukje eenzaamheid wegnemen en het kan leiden tot een betere lichamelijke gezondheid. De kans op bepaalde ziektes neemt af, zoals hart- en vaatziekten, een hoge bloeddruk en botontkalking (Kenniscentrum Sport en Bewegen, 2020). En tot slot biedt sport gewoon een leuke manier van vrijetijdsbesteding.

Allemaal goede redenen om te starten met sporten. Er zijn verschillende soorten sporten op de markt die geschikt zijn voor mensen in een rolstoel. Een aantal voorbeelden zijn: rolstoelhockey, rugby, basketbal, tennis, schermen, atletiek, golf, badminton, biljart, bowlen, dansen, handbal en fitness (Kenniscentrum Sport en Bewegen, 2020). Deze sporten bieden allemaal een rolstoelvorm aan. Daarnaast heb je ook nog sporten die geschikt zijn voor mensen met een lichamelijke beperking, zonder dat zij daarbij een rolstoel hoeven te gebruiken. Voorbeelden hiervan zijn handbiken, zitskien, Para Ice Hockey, zitvolleybal en wheelen (Kenniscentrum Sport en Bewegen, 2020). In dit onderzoek ligt de focus uiteraard op het rolstoelhockey.

Nationaal en internationaal rolstoelhockey

Zowel het E-hockey als het H-hockey behoren tot de categorie rolstoelhockey, waar dit onderzoek zich op richt. Beide disciplines beschikken over een nationaal team. Echter wordt er alleen bij het E-hockey een EK en een WK georganiseerd (KNHB, z.d). De sport wordt dan erkend onder de naam Powerchairhockey. Het eerstvolgende WK Powerchairhockey zal plaatsvinden in Zwitserland in 2022. Het Powerchairhockey kent momenteel geen paralympische titel, waardoor het niet mogelijk is om deel te nemen aan de Paralympische Spelen (Powerchairhockey Team NL, z.d.).

Conclusie

Uit de marktanalyse blijkt dat mensen met een motorische handicap minder vaak wekelijks deelnemen aan sport dan mensen zonder motorische handicap. Wel blijkt dat het aantal sporters met een matige of ernstige motorische handicap constant is gebleven van 2001 t/m 2011. Het aantal sporters van 65 jaar t/m 79 jaar is sinds 2007 licht gegroeid. Daarnaast zijn er sinds 2007 iets meer mannen met een matige of ernstige motorische handicap gaan sporten sinds 2001, en iets minder vrouwen. Daarentegen sporten er in 2011 nog steeds meer vrouwen dan mannen met een matige of ernstige motorische handicap. Gekeken naar het opleidingsniveau, zijn het aantal sporters met een matige of ernstige motorische handicap binnen het middelbaar onderwijs iets gegroeid ten opzichte van 2001, in tegenstelling tot het lager en hoger onderwijs. Echter hoe hoger het onderwijsniveau, hoe meer mensen met een matige en ernstige motorische handicap deelnemen aan sport.

Daarnaast is er binnen de marktanalyse ook gekeken naar welke sport- en beweegactiviteiten mensen met zowel een matige/ernstige motorische handicap als lichte motorische handicap als geen motorische handicap beoefenen. Daaruit is gebleken dat solosport (inclusief wandelen en fietsen) de populairste beweegactiviteit is voor alle drie de categorieën. Daarnaast vormen activiteiten gericht op fitheid (dansen, fitness) de populairste sportactiviteiten. Hieruit blijkt dus dat zowel mensen met een matige/ernstige motorische handicap als mensen met een lichte motorische handicap als mensen zonder motorische handicap vooral interesse hebben in individuele beweeg- en sportactiviteiten. Teamsporten en racketsporten zijn daarentegen het minst populair onder de doelgroepen.

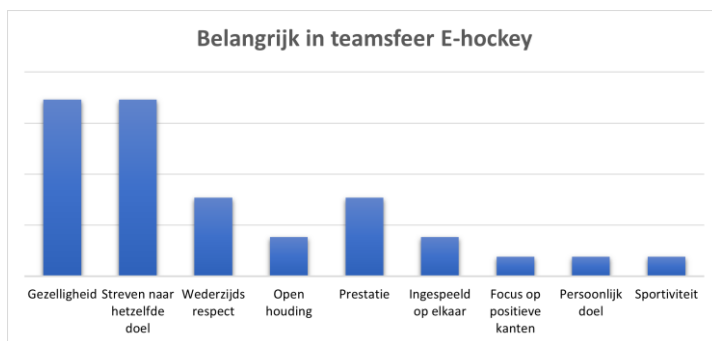
3.2 Field research

Binnen het field research worden allereerst de onderzoeksresultaten getoond van het E-hockey en vervolgens van het H-hockey. De resultaten van de volgende onderwerpen komen daarbij aan bod: team, training, competitie en vereniging. Deze onderwerpen zijn vervolgens weer gesplitst in subonderwerpen. Bij elk subonderwerp worden de resultaten van de gehele groep en de verschillen tussen de leeftijdscategorieën toegelicht.

E-hockey

Teamsfeer

Binnen het subonderwerp teamsfeer is navraag gedaan naar de belangrijkste aspecten binnen een hockeyteam, door middel van de vraag: 'wat vind je belangrijk in een hockeyteam?' Het was voor de respondenten mogelijk hier meerdere antwoorden op te geven. In Figuur 11 zijn de antwoorden van alle E-hockey respondenten geclusterd weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat gezelligheid en streven naar hetzelfde doel door de E-hockeysers in het algemeen als de belangrijkste aspecten binnen een hockeyteam worden geacht.

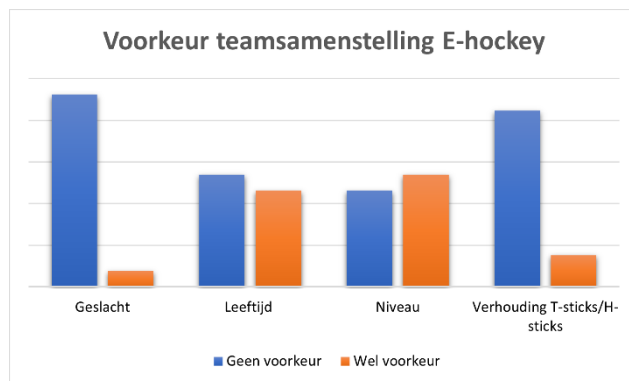

Figuur 11. Belangrijkste aspecten m.b.t. teamsfeer binnen het hockeyteam namens de E-hockey respondenten.

Naast de resultaten van de gehele groep E-hockey respondenten kan er ook specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Bij alle drie de leeftijdscategorieën komt de voorkeur voor gezelligheid en streven naar hetzelfde doel duidelijk terug. Binnen de leeftijdscategorie >20 jaar wordt, naast gezelligheid en streven naar hetzelfde doel, wederzijds respect ook nog als een belangrijke factor beschouwd binnen een hockeyteam. Daarnaast is het ook opvallend dat gezelligheid boven prestatie wordt genoemd binnen de leeftijdscategorieën >20 en 20-40 jaar, terwijl bij de leeftijdscategorie 40+ gezelligheid en prestatie even vaak zijn benoemd, en dus gelijkwaardig zijn aan elkaar.

Teamsamenstelling

Binnen het subonderwerp teamsamenstelling is de volgende vraag gesteld: 'hoe ziet jouw ideale teamsamenstelling eruit?' Daarbij is doorgevraagd naar de voorkeur voor het geslacht, de leeftijd, het speelniveau en de verhouding T-sticks en H-sticks in een team. De verkregen resultaten zijn weergegeven in Figuur 12, aan de hand van wel of geen voorkeur met betrekking tot het desbetreffende aspect. In dit figuur zijn de resultaten van de E-hockey respondenten in het algemeen weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat het overgrote deel van de E-hockeysers geen voorkeur heeft voor het geslacht. Het maakt de E-hockeysers niet uit of zij met mannen en/of vrouwen een team vormen. Ook over verhouding T-sticks en H-sticks binnen het hockeyteam heeft het merendeel geen voorkeur. Daarentegen zijn de meningen omtrent de leeftijd en het speelniveau in een team erg verdeeld.

Figuur 12. Voorkeur teamsamenstelling binnen het hockeyteam namens de E-hockey respondenten, weergegeven a.d.h.v. wel of geen voorkeur.

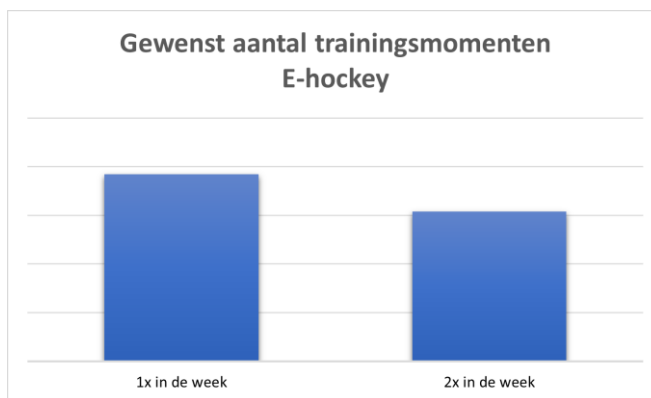
Om dit dieper te onderzoeken kan er specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën. Daarbij valt op dat de resultaten van de leeftijdscategorieën >20 jaar en 40+ relatief gelijkwaardig zijn aan elkaar. Bij beide categorieën hebben de respondenten over het algemeen geen voorkeur met betrekking tot de vier

verschillende aspecten. Slechts enkele respondenten geven aan wel een voorkeur te hebben voor een team met niet te jonge spelers en spelers met hetzelfde speelniveau.

Daarnaast zijn de voorkeuren van de leeftijdscategorie 20-40 jaar verdeeld. Het merendeel van de respondenten uit deze categorie heeft geen voorkeur voor het geslacht en de verhouding T-sticks en H-sticks. Ondanks dat het merendeel van deze categorie geen voorkeur heeft voor de verhouding T-sticks en H-sticks, is het wel opmerkelijk dat er binnen deze leeftijdscategorie enkele respondenten zijn die wel een voorkeur benoemen voor een eerlijkere verhouding tussen T-sticks en H-sticks in het team. Bij de leeftijdscategorieën >20 jaar en 40+ is deze voorkeur niet teruggekomen. Daarnaast geeft het merendeel van de 20-40 jarigen aan een voorkeur te hebben voor de leeftijd en het speelniveau binnen het hockeyteam. De voorkeur met betrekking tot leeftijd ligt daarbij voor een team met spelers uit dezelfde leeftijdscategorie; 20-40 jaar. Ook geven de respondenten aan een voorkeur te hebben voor een team van spelers met hetzelfde speelniveau.

Trainingsmomenten

Binnen het onderwerp training is allereerst in dit onderzoek vraag gedaan naar het gewenste aantal trainingsmomenten, door middel van de vraag: 'zijn er volgens jou voldoende trainingsmomenten?'. De meeste respondenten trainen ieder éénmaal in de week. Er is dan ook gevraagd of zij dit aantal voldoende vinden of dat zij liever vaker trainen in de week (tweemaal). In Figuur 13 zijn de resultaten van alle E-hockey respondenten met betrekking tot deze vraag weergegeven. Opmerkelijk daarbij is dat er meer antwoorden worden weergegeven dan het daadwerkelijk aantal respondenten. Dit komt omdat sommige respondenten zowel eenmaal in de week trainen voldoende vinden als tweemaal in de week trainen leuk zouden vinden. Over het algemeen blijkt uit Figuur 13 dat er meer animo is voor eenmaal in de week trainen dan voor tweemaal in de week trainen.

Figuur 13. Gewenst aantal trainingsmomenten namens de E-hockey respondenten.

Naast de resultaten van de gehele groep E-hockey respondenten kan er ook specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Daaruit blijkt dat de leeftijdscategorie >20 jaar een unanieme voorkeur heeft voor tweemaal in de week trainen. Deze voorkeur wordt daarentegen niet gedeeld door de andere leeftijdscategorieën; 20-40 jaar en 40+. Binnen deze leeftijdscategorieën zijn het merendeel van de respondenten tevreden met eenmaal trainen in de week. Binnen de leeftijdscategorie 40+ wordt deze voorkeur zelfs gedeeld door alle respondenten. Echter geeft ook 2/3 van de 40+ respondenten aan open te staan voor tweemaal trainen in de week.

Respondent 8 (leeftijdscategorie; 20-40 jaar):
"Toen ik jong was wilde ik altijd zo vaak mogelijk trainen. Tegenwoordig heb ik daar vanwege mijn werk en een gezin geen tijd meer voor."

Figuur 14. Leukste trainingsoefeningen namens de E-hockey respondenten.

Trainingsoefeningen

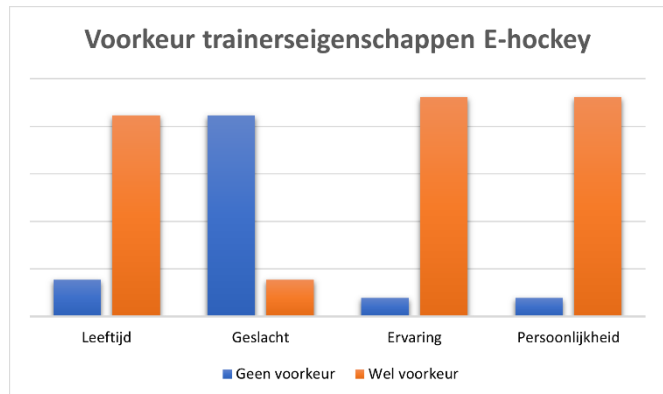
Binnen het subonderwerp trainingsoefeningen is vraag gedaan naar de trainingsoefeningen die de E-hockey respondenten als de meeste leukste trainingsoefeningen ervaren. Er is hen daarbij de volgende vraag gesteld: 'wat vind je het leukst om te doen op de training'? Bij deze vraag zijn meerdere antwoorden aan bod gekomen. In Figuur 14 zijn de leukste trainingsoefeningen volgens de E-hockey respondenten in het algemeen weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat partijtje overduidelijk als leukste trainingsoefening wordt ervaren. Deze oefening wordt gevolgd door afronden op goal en techniek oefeningen.

Naast de resultaten van de gehele groep E-hockey respondenten kan er ook specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Bij alle drie de leeftijdscategorieën komt de voorkeur voor partijtje duidelijk terug. Daarnaast komen de resultaten van de leeftijdscategorieën >20 jaar en 20-40 jaar erg veel overeen. Beide leeftijdscategorieën benoemen dezelfde (leukste) oefeningen; partijtje, afronden op goal en techniek oefeningen. Binnen de leeftijdscategorie 40+ is iedereen het unaniem met elkaar eens dat partijtje de leukste trainingsoefening betreft. Daarnaast worden ook parcours en tactische oefeningen met de T-stick eenmalig benoemd.

Trainer

Voor het subonderwerp trainer is vraag gedaan naar de ideale trainer. De E-hockey respondenten hebben antwoord gegeven op de vraag: 'als je zelf een trainer zou mogen uitkiezen, hoe ziet jouw ideale trainer er dan uit?' Het betreft een open vraag waar veel verschillende antwoorden op zijn gegeven. Om de resultaten overzichtelijk weer te geven zijn in Figuur 15 alle antwoorden geclusterd in de volgende eigenschappen; leeftijd, geslacht, ervaring en persoonlijkheid. In het Figuur is voor alle vier de eigenschappen aangegeven of de E-hockeysers wel of geen voorkeur hebben met betrekking tot de desbetreffende eigenschap.

Uit Figuur 15 blijkt overduidelijk dat de E-hockeysers een voorkeur hebben voor de leeftijd, de ervaring en de persoonlijkheid van hun trainer. Daarentegen heeft het merendeel van de E-hockeysers geen voorkeur voor het geslacht van hun trainer.

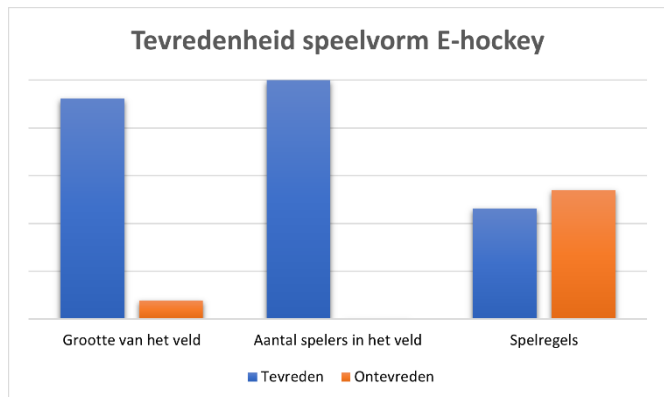
Figuur 15. Voorkeur trainerseigenschappen namens de E-hockey respondenten.

Nu er is geconstateerd dat de E-hockey respondenten een voorkeur hebben voor de eigenschappen; leeftijd, ervaring en persoonlijkheid, kan er specifiek gekeken worden naar wat deze voorkeur inhoudt. Gekeken naar de voorkeur omtrent de leeftijd blijkt dat de leeftijdscategorieën >20, 20-40 jaar en 40+ voornamelijk een voorkeur hebben voor een jongvolwassen (20-30 jaar) trainer. Qua ervaring wordt vooral ervaring in de sport belangrijk geacht binnen de leeftijdscategorieën. Veel respondenten geven aan dat rolstoelhockeyervaring daarbij het fijnst is. Opvallend is dat 1 respondent uit de leeftijdscategorie 20-40 jaar aangeeft een trainer te willen die geen ervaring heeft met een handicap, omdat deze trainers in zijn ogen zich te veel zorgen maken.

Tot slot liggen de voorkeuren omtrent de persoonlijkheid van de trainer erg uiteen. Binnen de leeftijdscategorie >20 jaar heerst vooral de voorkeur voor een trainer die niet te streng is en waarbij ruimte is voor een grapje. De respondenten uit de leeftijdscategorie 20-40 jaar hebben vooral behoefte aan een trainer met een duidelijk plan en oog voor behoeftes van de spelers. Tot slot hebben de respondenten uit de leeftijdscategorie 40+ vooral een voorkeur voor een trainer die fanatiek is, aandacht heeft voor de spelers en die makkelijk gezag heeft over de groep.

Speelvorm

Voor het onderwerp competitie is in dit onderzoek allereerst vraag gedaan naar de tevredenheid over de speelvorm van het E-hockey door middel van de vraag: 'ben je tevreden met de huidige speelvorm van rolstoel hockey?'. Bij deze vraag is doorgevraagd naar de grootte van het veld, het aantal spelers in het veld en de spelregels. In Figuur 16 zijn de resultaten van de E-hockey respondenten met betrekking tot deze aspecten weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat de E-hockeysers unaniem tevreden zijn over het aantal spelers in het veld. Ook over de grootte van het veld zijn bijna alle E-hockeysers tevreden. Daarentegen is de tevredenheid over de spelregels erg verdeeld. De E-hockey respondenten zijn in het algemeen meer ontevreden over de spelregels dan tevreden over de spelregels.

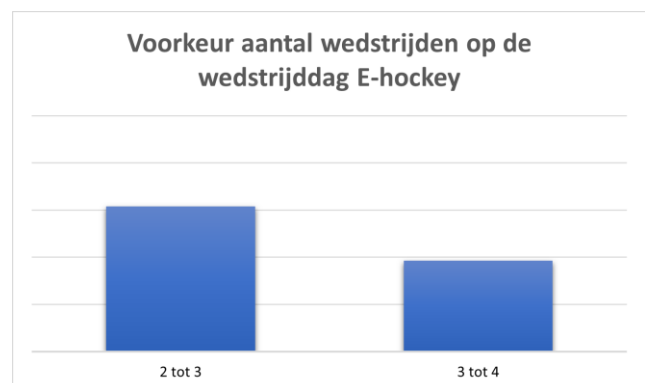

Figuur 16. Tevredenheid over de speelvorm namens de E-hockey respondenten.

Om dit verder te onderzoeken kan er specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Zowel bij de leeftijdscategorie >20 jaar als 20-40 jaar zijn de respondenten unaniem tevreden over de grootte van het veld en het aantal spelers in het veld. Binnen de leeftijdscategorie 40+ zijn ook alle respondenten tevreden over het aantal spelers in het veld en is 2/3 van de respondenten tevreden over de grootte van het veld. De tevredenheid omtrent de spelregels is tussen de leeftijdscategorieën erg verspreid. Binnen de leeftijdscategorie > 20 jaar is de helft tevreden en de helft ontevreden over de spelregels. De ontevreden respondenten benoemen voornamelijk dat zij ontevreden zijn over classificering van het puntensysteem. Daarnaast is binnen de leeftijdscategorie 20-40 jaar het merendeel ontevreden over de spelregels. Ook zij benoemen de classificering van het puntensysteem als een groot kritiekpunt. Daarbij vinden zij dat de spelregels veelal onduidelijk zijn, zeker gezien het fors aantal spelregels binnen de sport. Daarentegen is het merendeel van de respondenten uit de leeftijdscategorie 40+ juist tevreden over de spelregels.

Aantal wedstrijden

Binnen het onderwerp competitie is ook vraag gedaan naar het gewenste aantal wedstrijden op een wedstrijddag. Momenteel varieert het aantal wedstrijden binnen het E-hockey tussen de 2-3 en 3-4 wedstrijden per dag, afhankelijk van de klasse waarin gespeeld wordt en de spelerspoule. In Figuur 17 is dan ook de voorkeur voor het aantal wedstrijden weergegeven aan de hand van deze twee opties. Echter heeft niet iedere respondent een specifiek aantal wedstrijden benoemd. In dat geval is het antwoord gebaseerd op de optie die voor hem/haar al van toepassing was. De resultaten van de E-hockeysers in het algemeen

Figuur 17. Voorkeur aantal wedstrijden op de wedstrijddag namens de E-hockey respondenten.

zijn weergegeven in Figuur 17. Uit dit figuur blijkt dat de voorkeur voornamelijk uitgaat naar twee tot drie wedstrijden op één wedstrijddag.

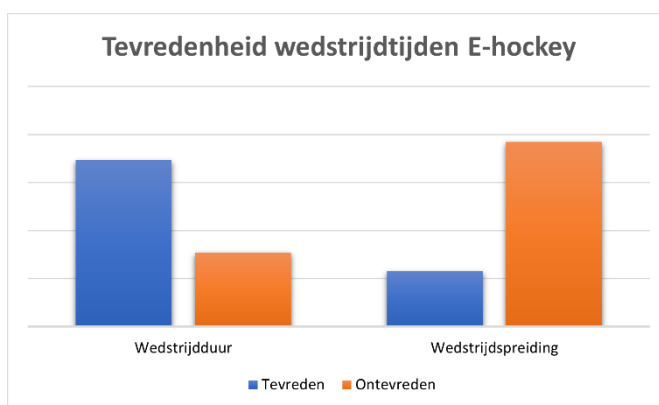
Deze voorkeur komt grotendeels ook terug in de resultaten van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. De leeftijdscategorie >20 jaar en 20-40 jaar geven aan ook een duidelijke voorkeur te hebben voor twee tot drie wedstrijden. Daarbij moet wel worden vermeld dat zij vooral de voorkeur hebben voor drie wedstrijden. De voorkeur van de leeftijdscategorie 40+ ligt juist bij drie tot vier wedstrijden op de speeldag.

Respondent 10 (leeftijdscategorie; >20 jaar):

"Ik speel normaal 2 tot 3 wedstrijden op een wedstrijddag. Dat vind ik wel een fijn aantal. Mijn voorkeur gaat wel uit naar 3 wedstrijden. Soms kan er nog een wedstrijd uitvallen vanwege ziekte, en dan vind ik 1 wedstrijd wel erg weinig om voor op en neer te reizen."

Wedstrijdtijden

Ook de wedstrijdtijden zijn onder de aandacht geweest binnen het onderwerp competitie. Om de wensen en behoeften betreft de wedstrijdtijden juist in kaart te brengen is er een onderscheid gemaakt tussen de wedstrijdduur en de wedstrijdspread. De resultaten van beide aspecten zijn namens de E-hockey respondenten weergegeven in Figuur 18. Uit dit Figuur blijkt dat de respondenten grotendeels tevreden zijn over de wedstrijdduur. Daarentegen schijnen zij voornamelijk ontevreden te zijn over de wedstrijdspread.

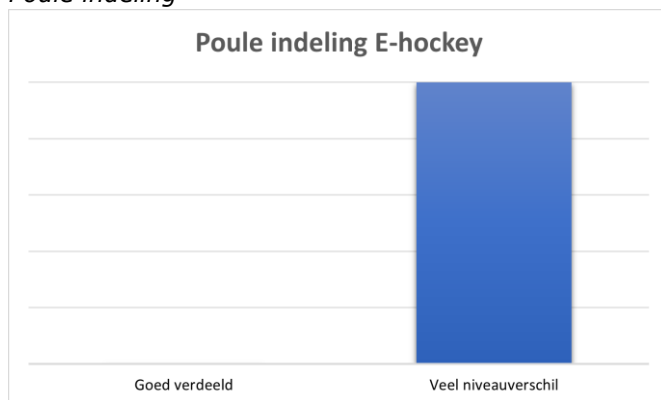

Figuur 18. Tevredenheid wedstrijdtijden namens de E-hockey respondenten.

Naast de resultaten van de gehele groep E-hockey respondenten kan er ook specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. De antwoorden van de leeftijdscategorieën >20 jaar en 40+ komen grotendeels overeen met elkaar. Binnen beide leeftijdscategorieën zijn de gehele groep respondenten ontevreden over de wedstrijd spreiding. De respondenten geven aan dat er soms grote gaten zitten tussen de wedstrijden op de dag. Rust vinden zij fijn, maar dat hoeft geen 2 uur te zijn. Daarentegen zijn bij de leeftijdscategorie 20-40 jaar de meningen betreft de wedstrijd spreiding gelijkwaardig verdeeld. De ontevreden respondenten binnen deze leeftijdscategorie geven aan dat er meer rekening gehouden kan worden met de reistijd van de spelers en dat de pauzes tussen de wedstrijden erg lang is.

Binnen de leeftijdscategorie >20 jaar zijn de meningen betreft de wedstrijdduur gelijkwaardig verdeeld. De helft van de respondenten uit deze leeftijdscategorie geeft aan graag langer te willen spelen dan de huidige wedstrijdduur. Daarnaast zijn binnen de leeftijdscategorie 40+ 2/3 van de respondenten ontevreden over de wedstrijdduur. Ook zij zouden graag wat langer een wedstrijd spelen, bijvoorbeeld twee keer 25 minuten i.p.v. twee keer 20 minuten. Daarentegen zijn juist alle respondenten van de leeftijdscategorie 20-40 jaar tevreden over de wedstrijdduur.

Poule indeling

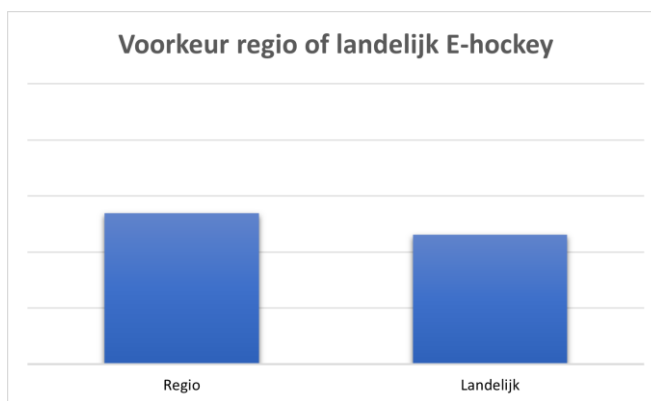

Figuur 19. Tevredenheid poule indeling namens de E-hockey respondenten.

Binnen het subonderwerp poule indeling is de volgende vraag gesteld: 'hoe ervaar je de poule waar je in speelt?' In Figuur 19 is weergegeven of de E-hockeyers tevreden zijn over de poule indeling (goed verdeeld) of dat zij ontevreden zijn over deze indeling (veel niveauverschil). Uit dit figuur blijkt dat de E-hockeyers het unaniem met elkaar eens zijn dat de poules niet juist zijn ingedeeld. Zij ervaren veel niveauverschil binnen de poules. Er wordt aangegeven dat de overstap naar een hogere poule en/of klasse als een te grote stap wordt ervaren vanwege de verschillende regels die worden gehanteerd in de verschillende klassen.

Regio of landelijk

Vervolgens is er vraag gedaan naar de voorkeur voor spelen op regio of landelijk binnen het onderwerp competitie. Met landelijk wordt bedoeld op een competitie ingedeeld op gelijkwaardig niveau, ongeacht of de teams van hetzelfde niveau zich in dezelfde regio bevinden. Dit heeft een interessante dataverhouding opgeleverd, die is weergegeven in Figuur 20. In dit figuur is duidelijk te zien dat de voorkeur voor regio of landelijk spelen gelijkwaardig is verdeeld. Aangezien er dertien E-hockey respondenten aan het onderzoek hebben deelgenomen is er uiteraard wel één voorkeur die één stem meer telt, namelijk het spelen op regio.

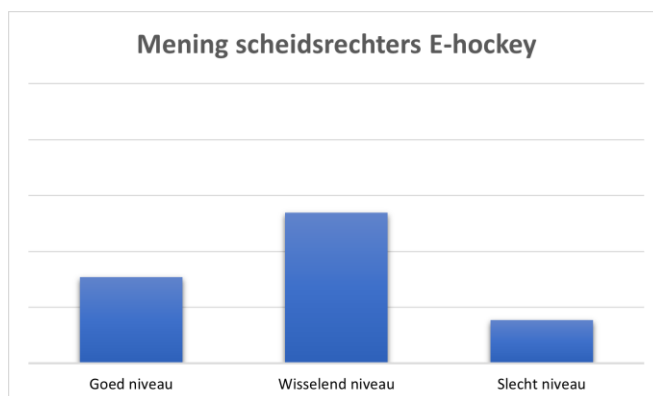

Figuur 20. Voorkeur competitie op regio of landelijk namens de E-hockey respondenten.

Gekeken naar de verschillende leeftijdscategorieën >20 jaar, 20-40 jaar en 40+, komt die gelijkwaardige verdeling in de voorkeur voor regio of landelijk niet terug. De voorkeur voor regio of landelijk is bij alle leeftijdscategorieën juist erg verspreid. Bij de leeftijdscategorieën >20 jaar en 40+ is er een duidelijke voorkeur voor een competitie ingedeeld op basis van regio. Binnen de leeftijdscategorie 40+ betreft dit zelfs de gehele groep respondenten. Daarentegen heeft de leeftijdscategorie 20-40 jaar juist een duidelijke voorkeur voor een competitie ingedeeld op basis van gelijkwaardig niveau (landelijk). Zij geven aan dat zij juist verder zouden willen reizen om dan op het juiste niveau te kunnen spelen. De helft van de respondenten uit de leeftijdscategorie 20-40 jaar speelt nu in de regio west.

Scheidsrechters

De scheidsrechters vormen een uitgebreid besproken onderwerp binnen het onderzoek. In het onderzoek is aan de E-hockey respondenten de volgende vraag over dit onderwerp gesteld: 'wat vind je van de scheidsrechters binnen het rolstoelhockey'? De antwoorden op deze vraag zijn in Figuur 21 weergegeven, op basis van het ervaren niveau van de scheidsrechters. Uit dit figuur blijkt dat het merendeel van de E-hockeysers van mening is dat het niveau van de scheidsrechters erg wisselend is. Deze E-hockeysers zijn van mening dat niet elke scheidsrechter dezelfde regels hanteert en dat veel scheidsrechters partijdig fluiten. Ook geven zij aan dat er nog een verbeterslag kan worden gemaakt in de begeleiding van de scheidsrechters. Daarentegen zijn er ook een aantal E-hockeyrespondenten die wel tevreden zijn met het niveau van de scheidsrechters. Dit zijn er net iets meer dan het aantal respondenten die van mening zijn dat het niveau van de scheidsrechters slecht is. Desalniettemin sluiten ook zij niet uit dat er nog verbeterpunten mogelijk zijn.

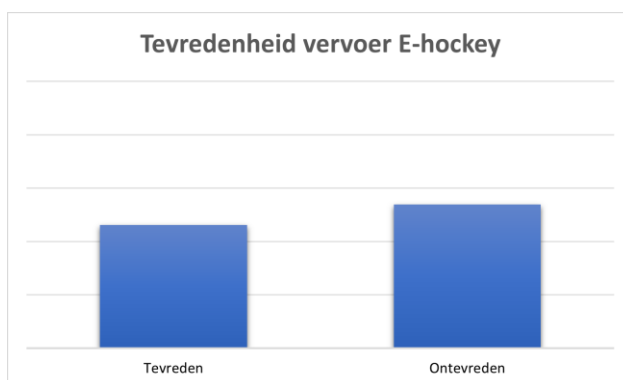

Figuur 21. Mening scheidsrechters namens de E-hockey respondenten.

Gekeken naar de verschillende leeftijdscategorieën: >20 jaar, 20-40 jaar en 40+ , blijkt dat de mening over de scheidsrechters verdeeld zijn tussen de leeftijdscategorieën. Vooral de leeftijdscategorie 20-40 jaar vindt het niveau van de scheidsrechters erg wisselend of slecht. Binnen die categorie vindt niemand het niveau van de scheidsrechters goed. Zij benoemen vooral dat de opleiding en begeleiding van de scheidsrechters beter kan en dat vooral het niveau van de regio fluiters slecht is. Daarentegen is de mening van de leeftijdscategorieën >20 jaar en 40+ jaar een stuk positiever. Binnen de leeftijdscategorie 40+ heerst vooral de mening dat de scheidsrechters een goed niveau hebben. Daarnaast is binnen de leeftijdscategorie >20 jaar de mening over de scheidsrechters evenredig verdeeld tussen een goed- en wisselend niveau.

Vervoer

Voor rolstoelsporten zoals E-hockey speelt het vervoer een belangrijk onderdeel in de sport. Vaak hebben zij beperkte vervoersmogelijkheden in verband met de beschikbare ruimte voor de rolstoel. Dit onderwerp mag dan ook zeker niet ontbreken in dit onderzoek en daarom is de volgende vraag gesteld: 'hoe ervaar je het vervoer naar andere verenigingen'? De E-hockey respondenten hebben naar aanleiding van deze vraag aangegeven of zij tevreden of ontevreden zijn over de vervoersmiddelen die zij gebruiken. In Figuur 22 wordt deze verhouding tussen tevreden en ontevreden met betrekking tot het vervoer weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat de meningen met betrekking tot het vervoer (bijna) gelijkwaardig verspreid zijn.

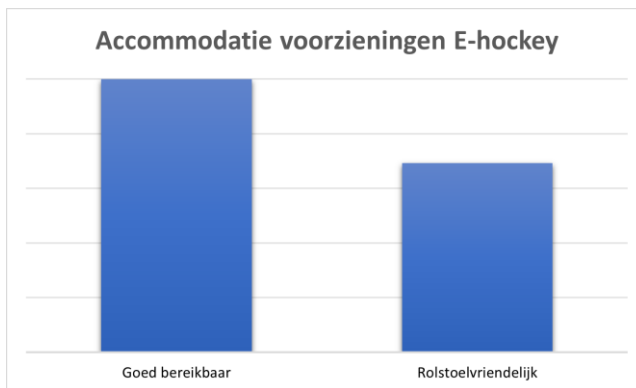

Figuur 22. Tevredenheid vervoer namens de E-hockey respondenten.

Naast de resultaten van de gehele groep E-hockey respondenten kan er ook specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Hieruit blijkt dat de leeftijdscategorie 20-40 jaar over het algemeen tevreden is over het vervoer. Zij reizen op één enkeling na allemaal zelfstandig naar de verenigingen toe. Daarentegen zijn de leeftijdscategorieën >20 jaar en 40+ over het algemeen ontevreden over het vervoer. Zij geven aan voornamelijk moeite te hebben met de lange reistijden en degene die met sportvervoer reizen zijn erg ontevreden over de vaak te laat komende taxi's die geen goede planning hanteren.

Respondent 15 (leeftijdscategorie; 40 +):

"Het vervoer vind ik echt hopeloos. Ik ben afhankelijk van sportvervoer en reis daarom altijd met ETS of Connexxion. Zij komen vaak te laat en moeten dan ook nog andere mensen ophalen. Dat betekent dat ik ook te laat kom voor mijn wedstrijd. Dat moet niet kunnen."

Figuur 23. Tevredenheid accommodatie voorzieningen op basis van bereikbaarheid en rolstoelvriendelijkheid namens de E-hockey respondenten.

Accommodatie

Het laatste onderwerp binnen dit onderzoek betreft de sportaccommodatie. Binnen dit onderwerp is allereerst vraag gedaan naar de accommodatie voorzieningen, door middel van de vraag: *'voorziet de vereniging van alle gewenste faciliteiten'*? Daarbij is er aan de E-hockey respondenten specifiek gevraagd of zij momenteel tevreden zijn over de bereikbaarheid en rolstoelvriendelijkheid van de sportaccommodatie. Het antwoord op deze vraag is in Figuur 23 weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat alle respondenten tevreden zijn over de bereikbaarheid van de accommodatie. Daarentegen is niet de gehele populatie tevreden over de rolstoelvriendelijkheid van de accommodatie.

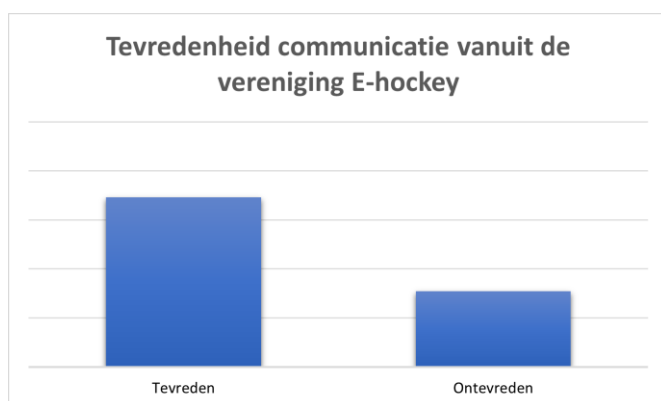
De meeste E-hockeyers die de sportaccommodatie als rolstoelonvriendelijk beschouwen ervaren onder andere hinder bij de ingang van het sportcomplex door middel van de aanwezigheid van een duw en trek deur. Deze deur is lastig te openen voor mensen in een rolstoel. Daarnaast ervaren sommige respondenten ook een gebrek aan een verwarming binnen in het sportcomplex en zijn veel sportcomplexen in oude staat.

Respondent 16 (leeftijdscategorie; 40 +):

"De deuren van ons sportcomplex zijn stalen deuren. Je kan er wel binnenkomen, maar dan moet iemand de deur voor je openhouden. Zelf is het lastig de deur te openen wanneer je in een rolstoel zit."

Respondent 9 (leeftijdscategorie; 20-40 jaar):

"Wij sporten in een hele oude hal. Er is geen verwarming en er zijn geen toiletten aanwezig. Als iemand naar de wc moet dan moet hij/zij langs huis."

Figuur 24. Tevredenheid communicatie vanuit de vereniging op basis van bereikbaarheid en rolstoelvriendelijkheid namens de E-hockey respondenten.

Communicatie

Tot slot is communicatie het laatste subonderwerp binnen het onderwerp vereniging. Aan de E-hockey respondenten is omtrent communicatie de volgende vraag gesteld: *'word je voldoende geïnformeerd door je vereniging?'* De resultaten met betrekken tot deze vraag zijn weergegeven in Figuur 24. Uit dit figuur blijkt dat het merendeel tevreden is over de communicatie vanuit de vereniging. De meeste E-hockeysers worden via de mail, whatsapp en de training op de hoogte gesteld van de nodige informatie. Die communicatie middelen worden als prettig ervaren. Daarentegen zijn er wel een aantal E-hockeysers die hebben aangegeven niet tevreden te zijn met de communicatie vanuit de vereniging.

Om dit verder te onderzoeken kan er specifiek gekeken worden naar de resultaten van de verschillende leeftijdscategorieën. De leeftijdscategorie >20 jaar ervaart totaal geen problemen met de communicatie vanuit de vereniging. Zij zijn allen erg tevreden over de communicatie. Daarentegen zijn 'maar' de helft van de respondenten uit de leeftijdscategorie 20-40 jaar tevreden over de communicatie vanuit de vereniging. Enkele respondenten uit deze categorie geven aan dat de communicatie soms wat rommelig verloopt aangezien de vereniging uit meer sporten bestaat dan hockey. Hierdoor is niet elke informatie even duidelijk. Daarnaast merken zij ook op dat het soms achter de schermen niet goed gaat. Daar vindt nog wel eens miscommunicatie plaats.

Ook 1/3 van de respondenten uit de leeftijdscategorie 40+ is niet tevreden over de communicatie vanuit de vereniging. Zij zouden het fijn vinden als het wedstrijdschema eerder toegestuurd kan worden, zodat daar rekening mee kan worden gehouden in de planning.

Toekomstperspectief

Tot slot is er in dit onderzoek vraag gedaan naar het toekomstperspectief van de E-hockeysers. Er is aan de E-hockey respondenten de volgende vraag gesteld: *'hoe zou volgens jou het E-hockey er in 2024 uit moeten zien?'* Veruit het merendeel van de E-hockey respondenten geeft aan dat er meer aandacht moet komen voor de sport. De sport moet bekender worden bij het publiek. Op die manier wordt de sport wellicht ook aantrekkelijker voor nieuwe leden. Andere dingen die de E-hockeysers graag zouden willen in 2024 zijn onder andere een professionalisering-slag en de beschikbaarheid tot een betere sporthal en een goede sportrolstoel. Tot slot worden ook nog een eerlijkere competitie en een betere communicatie vanuit de KNHB benoemd.

Conclusie

Naar aanleiding van de E-hockey resultaten kan geconcludeerd worden dat de E-hockeysers van mening zijn dat sommige onderwerpen nog wat aandacht nodig hebben binnen de sport. De belangrijkste conclusies zijn weergegeven in Tabel 3. In deze tabel worden de belangrijkste resultaten van het E-hockey weergegeven, verdeeld over de verschillende hoofdonderwerpen.

Tabel 3.
Belangrijkste conclusies E-hockey

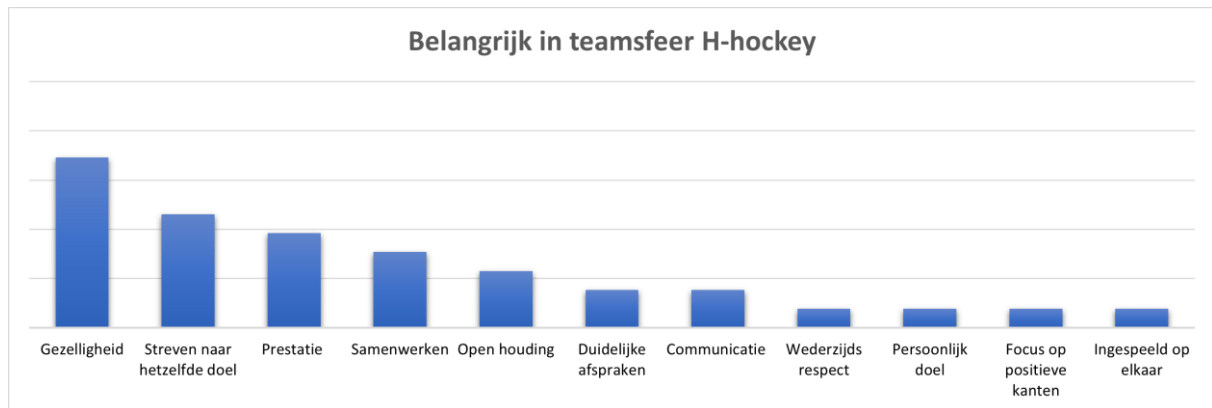
	Belangrijkste conclusies van de hoofdonderwerpen namens de gehele groep E-hockeyers	Afwijkingen binnen de leeftijdscategorieën
Team	<ul style="list-style-type: none"> gezelligheid en streven naar hetzelfde doel worden als de belangrijkste aspecten binnen een team beschouwd 	
	<ul style="list-style-type: none"> geen voorkeur voor het spelen met mannen en/of vrouwen 	
	<ul style="list-style-type: none"> geen voorkeur voor de verhouding T-sticks en H-sticks 	
	<ul style="list-style-type: none"> geen eenduidigheid over de gewenste leeftijd en het speelniveau binnen het team 	<ul style="list-style-type: none"> 20-40 jarigen hebben wel een voorkeur voor de leeftijd en het speelniveau: uit dezelfde leeftijdscategorie en hetzelfde speelniveau
Training	<ul style="list-style-type: none"> een kleine voorkeur voor 1x in de week trainen 	<ul style="list-style-type: none"> >20 jarigen en 40+'ers zouden graag 2x in de week trainen als dat mogelijk is
	<ul style="list-style-type: none"> partijtje vormt de favoriete trainingsoefening 	
	<ul style="list-style-type: none"> geen voorkeur voor een mannelijke of vrouwelijke trainer 	
	<ul style="list-style-type: none"> voorkeur voor een jongvolwassen trainer (20-30 jaar) 	
	<ul style="list-style-type: none"> voorkeur voor een trainer met sportervaring 	
	<ul style="list-style-type: none"> geen eenduidigheid over de gewenste persoonlijkheid van de trainer 	<ul style="list-style-type: none"> >20 jaar: niet te streng en ruimte voor een grapje 20-40 jaar: trainer met een duidelijk plan en oog voor behoeften 40+: voorkeur voor een fanatieke trainer, die aandacht heeft voor spelers en makkelijker gezag afdwingt.
Competitie	<ul style="list-style-type: none"> de grootte van het veld en het aantal spelers in het veld zijn juist in verhouding 	
	<ul style="list-style-type: none"> de spelregels zijn niet voor iedereen duidelijk 	<ul style="list-style-type: none"> 40+'ers zijn wel tevreden met de huidige spelregels
	<ul style="list-style-type: none"> ontevredenheid over de huidige vorm van classificering 	<ul style="list-style-type: none"> 40+'ers zijn wel tevreden met de classificeringsvorm
	<ul style="list-style-type: none"> voorkeur voor 3 wedstrijden op een wedstrijddag 	<ul style="list-style-type: none"> 40+'ers hebben de voorkeur voor 3 tot 4 wedstrijden

	<ul style="list-style-type: none"> tevredenheid over de duur van de wedstrijden 	<ul style="list-style-type: none"> >20 jarigen en 40+'ers zouden liever wat langere wedstrijden spelen
	<ul style="list-style-type: none"> op de wedstrijddagen moet er meer rekening gehouden worden met de reistijden en de wedstrijden beter op elkaar laten aansluiten 	
	<ul style="list-style-type: none"> er heerst veel ongewenst niveauverschil tussen teams in de huidige poules 	
	<ul style="list-style-type: none"> geen eenduidigheid over het spelen op regio of landelijk 	<ul style="list-style-type: none"> >20 jarigen en 40+'ers hebben juist een duidelijke voorkeur voor spelen op regio 20-40 jarigen hebben juist een voorkeur voor spelen op gelijkwaardig niveau (landelijk)
	<ul style="list-style-type: none"> ontevredenheid over het grote niveauverschil tussen de scheidsrechters, die niet allen dezelfde regels hanteren 	<ul style="list-style-type: none"> voornamelijk 20-40 jarigen vinden het niveau van de scheidsrechters erg wisselend of slecht
	<ul style="list-style-type: none"> ontevredenheid over (sport)vervoer 	<ul style="list-style-type: none"> 20-40 jarigen zijn juist tevreden over het vervoer, zij reizen vrijwel allemaal zelfstandig
Vereniging	<ul style="list-style-type: none"> niet elke sportaccommodatie is volledig rolstoelvriendelijk 	
	<ul style="list-style-type: none"> tevredenheid over communicatie vanuit de vereniging 	<ul style="list-style-type: none"> de helft van de 20-40 jarigen zijn juist ontevreden over de communicatie vanwege miscommunicatie achter de schermen 1/3 van de 40+'ers vindt eerdere communicatie gewenst
Toekomst	<ul style="list-style-type: none"> sport moet meer onder de aandacht komen bij de bevolking 	
	<ul style="list-style-type: none"> professionaliserings-slag door middel van professionele scheidsrechters en trainers 	

H-hockey

Teamsfeer

Binnen het subonderwerp teamsfeer is navraag gedaan naar de belangrijkste aspecten binnen een hockeyteam, door middel van de vraag: 'wat vind je belangrijk in een hockeyteam?' Het was voor de respondenten mogelijk hier meerdere antwoorden op te geven. In Figuur 25 zijn de antwoorden van alle H-hockey respondenten geclusterd weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat vooral gezelligheid door de H-hockeysers in het algemeen als het belangrijkste aspect binnen een hockeyteam wordt geacht. Dit wordt opgevolgd door streven naar hetzelfde doel, prestatie en samenwerken.

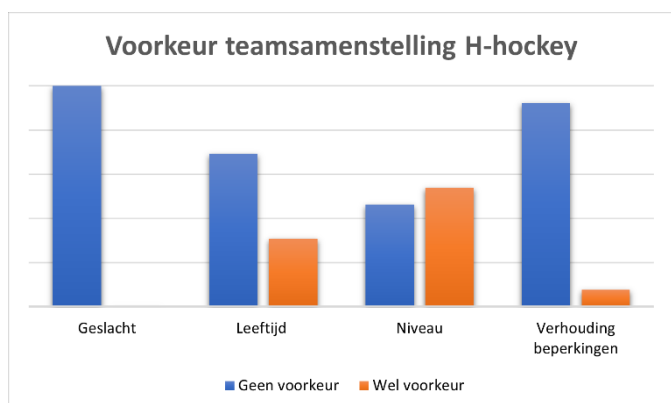

Figuur 25. Belangrijkste aspecten m.b.t. teamsfeer binnen het hockeyteam namens de H-hockey respondenten.

Naast de resultaten van de gehele groep H-hockey respondenten kan er ook specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Bij alle drie de leeftijdscategorieën komt de voorkeur voor gezelligheid duidelijk terug. Binnen de leeftijdscategorieën >20 jaar en 40+ wordt naast gezelligheid ook nog prestatie, communicatie en duidelijke afspraken als de belangrijkste factoren beschouwd binnen een hockeyteam. Dat ligt binnen de leeftijdscategorie 20-40 jaar wat anders. Binnen de leeftijdscategorie 20-40 jaar vormt gezelligheid op zichzelf de belangrijkste factor binnen het hockeyteam. Ook worden binnen deze categorie enkele andere factoren benoemd die niet in de andere leeftijdscategorieën terug kwamen, namelijk; streven naar hetzelfde doel, samenwerken, open houding, wederzijds respect en de focus op de positieve kanten van de spelers.

Teamsamenstelling

Binnen het subonderwerp teamsamenstelling is de volgende vraag gesteld: 'hoe ziet jouw ideale teamsamenstelling eruit?' Daarbij is doorgevraagd naar de voorkeur voor het geslacht, de leeftijd, het speelniveau en de verhouding tussen beperkingen. De verkregen resultaten zijn weergegeven in Figuur 26, aan de hand van wel of geen voorkeur met betrekking tot het desbetreffende aspect. In dit figuur zijn de resultaten van de H-hockey respondenten in het algemeen weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat de H-hockeysers unaniem geen voorkeur hebben voor het geslacht binnen het team. Het maakt de H-hockeysers niet uit of zij met mannen en/of vrouwen een team vormen. Ook over de verhouding tussen beperkingen binnen het hockeyteam heeft het merendeel geen voorkeur. Daarentegen zijn de meningen omtrent de leeftijd en het speelniveau in een team wat meer verdeeld.

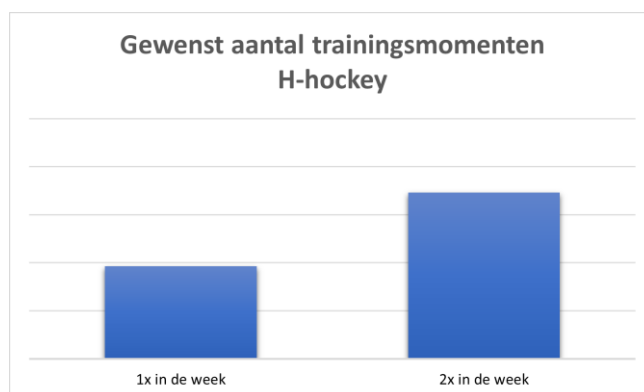
Figuur 26. Voorkeur teamsamenstelling binnen het hockeyteam namens de H-hockey respondenten, weergegeven a.d.h.v. wel of geen voorkeur.

Om dit dieper te onderzoeken kan er specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën. Daarbij valt op dat de resultaten van de leeftijdscategorieën >20 jaar en 40+ het meest met elkaar overeen komen. Binnen beide leeftijdscategorieën is de gehele groep het unaniem met elkaar eens. Zowel binnen de leeftijdscategorie >20 jaar als bij de leeftijdscategorie 40+ hebben de H-hockeyers geen voorkeur voor het geslacht, de leeftijd en verhouding tussen beperkingen in een teamhockey. Echter verschillen beide leeftijdscategorieën van mening met betrekking tot het speelniveau in een team. Daar waar de leeftijdscategorie >20 jaar geen voorkeur heeft voor het speelniveau, heeft de leeftijdscategorie 40+ wel een voorkeur voor het speelniveau. Ondanks dat de respondenten binnen de leeftijdscategorie 40+ het unaniem aangegeven een voorkeur te hebben voor het speelniveau binnen een team, verschilt deze voorkeur sterk tussen de spelers. Eén respondent geeft namelijk aan een voorkeur te hebben voor hetzelfde speelniveau binnen een team, en de andere respondent geeft aan het juist fijn te vinden om met verschillende speelniveaus te spelen.

Daarentegen zijn de voorkeuren van H-hockeyers uit de leeftijdscategorie 20-40 jaar binnen de groep wat meer verdeeld. Alle respondenten uit deze categorie hebben geen voorkeur voor het geslacht. Het merendeel heeft ook geen voorkeur voor de verhouding tussen beperkingen. Echter zijn er wel verschillende meningen met betrekking tot de leeftijden het speelniveau in een team. Binnen het aspect leeftijd is er een klein merendeel die geen voorkeur heeft voor de leeftijd in een team ten opzichte van wel een voorkeur voor de leeftijd. Degene die wel een voorkeur hebben voor de leeftijd geven aan liever te willen spelen met dezelfde leeftijdsgenoten. Daarnaast is de mening omtrent het speelniveau evenredig verdeeld tussen geen voorkeur en wel een voorkeur binnen de leeftijdscategorie 20-40 jaar. De respondenten die wel een voorkeur hebben voor het speelniveau in een team geven aan dat vooral een voorkeur hebben voor een team met spelers van hetzelfde speelniveau.

Trainingsmomenten

Binnen het onderwerp training is allereerst in dit onderzoek vraag gedaan naar het gewenste aantal trainingsmomenten, door middel van de vraag: *'zijn er volgens jou voldoende trainingsmomenten'*?. De meeste respondenten trainen ieder éénmaal in de week. Er is dan ook gevraagd of zij dit aantal voldoende vinden of dat zij liever vaker trainen in de week (tweemaal). In Figuur 27 zijn de resultaten van alle H-hockey respondenten met betrekking tot deze vraag weergegeven. Opmerkelijk daarbij is dat er meer antwoorden worden weergegeven dan het daadwerkelijk aantal respondenten. Dit komt omdat sommige respondenten zowel eenmaal in de week trainen voldoende vinden als tweemaal in de week trainen leuk zouden vinden. Over het algemeen blijkt uit Figuur 27 dat de meeste H-hockeyers het liefst twee maal in de week trainen.

Figuur 27. Gewenst aantal trainingsmomenten namens de H-hockey respondenten.

Naast de resultaten van de gehele groep H-hockey respondenten kan er ook specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Daaruit blijkt dat de leeftijdscategorie >20 jaar een unanieme voorkeur heeft voor tweemaal in de week trainen. Deze voorkeur wordt daarentegen niet unaniem gedeeld door de andere leeftijdscategorieën; 20-40 jaar en 40+. Binnen deze leeftijdscategorieën zijn de meningen met betrekking tot het gewenste aantal trainingsmomenten wat meer verdeeld. Binnen de leeftijdscategorie 40+ is deze mening zelfs gelijkwaardig verdeeld. Daarnaast gaat binnen de leeftijdscategorie 20-40 ondanks wat meningsverschillen de voorkeur van het merendeel toch uit naar twee maal trainen in de week.

Respondent 6 (leeftijdscategorie; >20 jaar):
"Ik train het liefst zo vaak mogelijk in de week. Het mag van mij wel 4x in de week zelf. Mijn voorkeur ligt in ieder geval op vaker dan 1x per week."

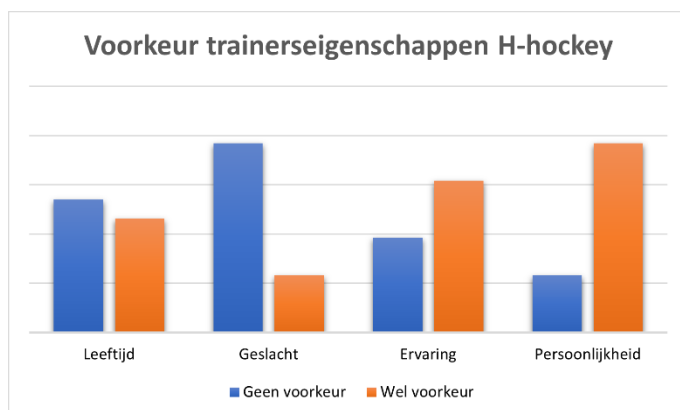
Figuur 28. Leukste trainingsoefeningen namens de H-hockey respondenten.

Trainingsoefeningen

Binnen het subonderwerp trainingsoefeningen is vraag gedaan naar de trainingsoefeningen die de H-hockey respondenten als de meeste leukste trainingsoefeningen ervaren. Er is hen daarbij de volgende vraag gesteld: 'wat vind je het leukst om te doen op de training'? Bij deze vraag zijn meerdere antwoorden aan bod gekomen. In Figuur 28 zijn de leukste trainingsoefeningen volgens de H-hockey respondenten in het algemeen weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat partijtje overduidelijk als leukste trainingsoefening wordt ervaren. Deze oefening wordt gevolgd door afronden op goal en technische oefeningen.

Naast de resultaten van de gehele groep H-hockey respondenten kan er ook specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Bij alle drie de leeftijdscategorieën komt de voorkeur voor partijtje duidelijk terug. Naast partijtje komt bij de leeftijdscategorie >20 jaar ook het afronden op goal als leukste oefening terug. Daarnaast komt bij de leeftijdscategorie 40+ naast partijtje de voorkeur voor technische oefeningen terug. Tot slot komt de combinatie van al deze oefeningen samen terug binnen de leeftijdscategorie 20-40 jaar, gevolgd door tactische oefeningen, balbezit, spelvormen en uithoudingsvermogen.

Respondent 17 (leeftijdscategorie; 20-40 jaar):
"Als keeper vind ik vooral oefeningen met afronden op goal leuk om te doen op de training, dan blijf ik tenminste ook lekker bezig."

Figuur 29. Voorkeur trainerseigenschappen namens de H-hockey respondenten.

tot de desbetreffende eigenschap.

Trainer

Voor het subonderwerp trainer is vraag gedaan naar de ideale trainer. De H-hockey respondenten hebben antwoord gegeven op de vraag: 'als je zelf een trainer zou mogen uitkiezen, hoe ziet jouw ideale trainer er dan uit?' Het betreft een open vraag waar veel verschillende antwoorden op zijn gegeven. Om de resultaten overzichtelijk weer te geven zijn in Figuur 29 alle antwoorden geclusterd in de volgende eigenschappen; leeftijd, geslacht, ervaring en persoonlijkheid. In het Figuur is voor alle vier de eigenschappen aangegeven of de H-hockeyers wel of geen voorkeur hebben met betrekking

Uit Figuur 29 blijkt dat het merendeel van de H-hockeyers een voorkeur heeft voor de ervaring en de persoonlijkheid van hun trainer. Daarentegen hebben de H-hockeyers duidelijk geen voorkeur voor het geslacht van hun trainer. Tot slot is de mening omtrent de leeftijd van de trainer erg verdeeld tussen de H-hockeyers.

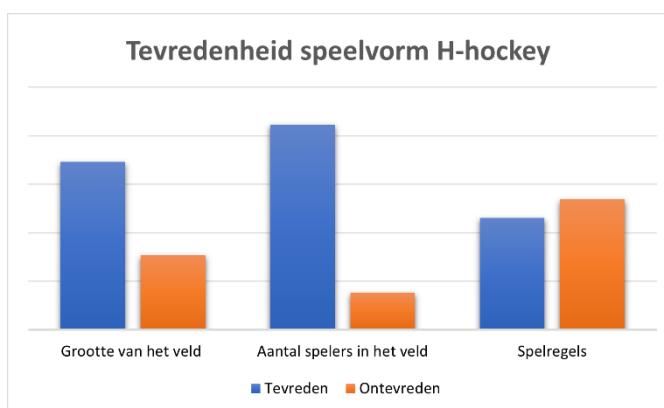
Nu er is geconstateerd dat de H-hockey respondenten een voorkeur hebben voor de trainer eigenschappen; ervaring en persoonlijkheid, kan er specifiek gekeken worden naar wat deze voorkeur inhoudt. Binnen alle drie de leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20 tot 40 jaar en 40+, komt duidelijk de voorkeur voor een specifieke ervaring van de trainer terug. Hierbij wordt vooral ervaring in de sport belangrijk geacht. Ervaring in het rolstoelhockey zou dan helemaal fijn zijn.

Ongeacht dat uit Figuur 29 blijkt dat de H-hockeyers een voorkeur hebben voor de persoonlijkheid van hun trainer, komt deze voorkeur niet in elke leeftijdscategorie terug. De leeftijdscategorie >20 jaar deelt deze voorkeur zelfs helemaal niet. Verder is de voorkeur omtrent persoonlijkheid in de leeftijdscategorie 40+ gelijkwaardig verdeeld. Vooral de respondenten uit de leeftijdscategorie 20-40 jaar geven aan duidelijk een voorkeur te hebben voor de persoonlijkheid van hun trainer. Zij uiten de voorkeur voor een trainer met oog voor behoeften. Daarnaast worden ook streng maar rechtvaardig, persoonlijk advies en een rustige houding als belangrijke eigenschappen van de trainer benoemd.

Tot slot valt op dat het merendeel van de leeftijdscategorie 20-40 wel een voorkeur heeft voor de leeftijd van hun trainer in tegenstelling tot de leeftijdscategorieën >20 jaar en 40+, waarbinnen de respondenten unaniem geen voorkeur hebben voor de leeftijd van de trainer. De respondenten uit de leeftijdscategorie 20-40 jaar hebben vooral de voorkeur voor een trainer met een jongvolwassen leeftijd (+25 jaar). De maximale leeftijd voor een trainer leggen zij op 50 jaar.

Speelvorm

Voor het onderwerp competitie is in dit onderzoek allereerst vraag gedaan naar de tevredenheid over de speelvorm van het H-hockey door middel van de vraag: *'ben je tevreden met de huidige speelvorm van rolstoelhockey'*?. Bij deze vraag is doorgevraagd naar de grootte van het veld, het aantal spelers in het veld en de spelregels. In Figuur 30 zijn de resultaten van de H-hockey respondenten met betrekking tot deze aspecten weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat het merendeel van de H-hockeyers tevreden zijn over de grootte van het veld en het aantal spelers in het veld. Daarentegen is de tevredenheid over de spelregels erg verdeeld. De H-hockey respondenten zijn in het algemeen meer ontevreden over de spelregels dan tevreden over de spelregels.

Figuur 30. Tevredenheid over de speelvorm namens de H-hockey respondenten.

Om dit verder te onderzoeken kan er specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Binnen de leeftijdscategorie >20 jaar zijn de respondenten unaniem tevreden over de grootte van het veld, het aantal spelers in het veld en de spelregels. Binnen de leeftijdscategorie 40+ is de tevredenheid omtrent alle aspecten gelijkwaardig verdeeld. De resultaten van de leeftijdscategorie 20-40 jaar komen het meest overeen met de resultaten van de gehele groep H-hockey respondenten, uit Figuur 30. De leeftijdscategorie 20-40 jaar is dan ook grotendeels tevreden over de grootte van het veld en het aantal spelers in het veld. Echter is een klein merendeel van de respondenten ontevreden over de spelregels. Zij benoemen vooral dat zij het jammer vinden dat de bal niet teruggespeeld mag worden naar de keeper. Daardoor kan de keeper weinig deelnemen aan het spel. Daarnaast is ook het fysiek contact vaker benoemd. De H-hockeyers vinden dat hier beter naar gekeken mag worden om zo fysiek contact te minderen. Tot slot zijn ook het te vaak aanpassen van de spelregels, de wens voor hoge aanname, vraag voor makkelijkere formulering van de spelregels en de wens voor het gelijk trekken van de spelregels tussen de hoofdklasse en overgangsklasse eenmalig benoemd door de H-hockeyers.

Aantal wedstrijden

Binnen het onderwerp competitie is ook vraag gedaan naar het gewenste aantal wedstrijden op een wedstrijddag. Momenteel spelen de H-hockeyers 2-3 wedstrijden per dag. Er is aan de H-hockeyers gevraagd of zij tevreden zijn met dit aantal wedstrijd (2 tot 3) of dat zij liever meer wedstrijden spelen op de wedstrijddag (3 tot 4). In Figuur 31 is dan ook de voorkeur voor het aantal wedstrijden weergegeven aan de hand van deze twee opties. Het spelen van minder dan 2 tot 3 wedstrijden was volgens de E-hockeyers geen optie. De resultaten van de H-hockeyers in het algemeen zijn weergegeven in Figuur 31. Uit dit figuur blijkt dat de voorkeur bijna unaniem uitgaat naar twee tot drie wedstrijden op één wedstrijddag.

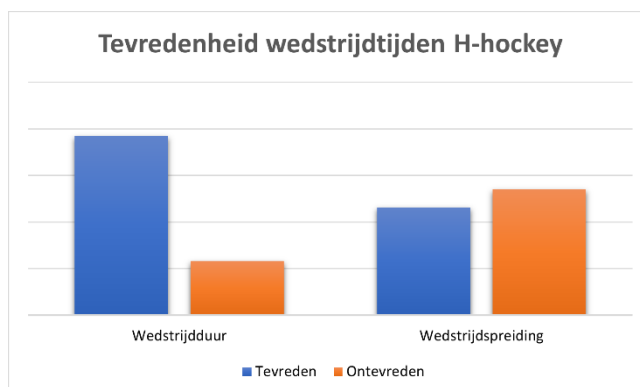

Figuur 31. Voorkeur aantal wedstrijden op de wedstrijddag namens de H-hockey respondenten.

Deze voorkeur komt ook terug in de resultaten van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Alle leeftijdscategorieën geven aan een duidelijke voorkeur te hebben voor twee tot drie wedstrijden. Daarbij moet wel vermeld worden dat één respondent uit de leeftijdscategorie 20-40 jaar liever 3 tot 4 wedstrijden op de wedstrijddag speelt. Binnen de leeftijdscategorie 40+ heerst vooral de voorkeur voor 3 wedstrijden op een wedstrijddag.

Wedstrijdtijden

Ook de wedstrijdtijden zijn onder de aandacht geweest binnen het onderwerp competitie. Om de wensen en behoeften betreft de wedstrijdtijden juist in kaart te brengen is er een onderscheid gemaakt tussen de wedstrijdduur en de wedstrijdspreiding. De resultaten van beide aspecten zijn namens de H-hockey respondenten weergegeven in Figuur 32. Uit dit Figuur blijkt dat de respondenten grotendeels tevreden zijn over de wedstrijdduur. Daarentegen schijnt een kleine meerderheid van de respondenten ontevreden te zijn over de wedstrijdspreiding.

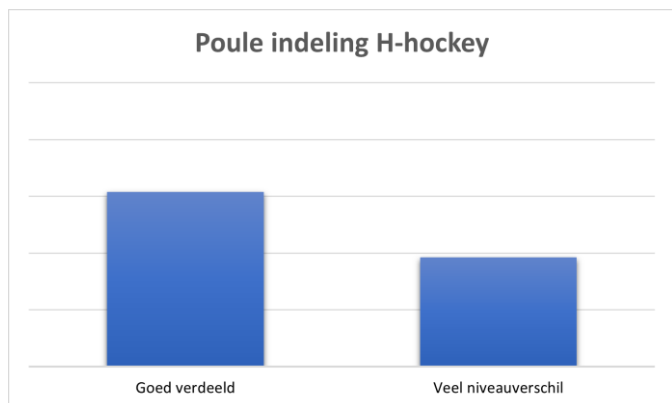
Figuur 32. Tevredenheid wedstrijdtijden namens de H-hockey respondenten.

Naast de resultaten van de gehele groep H-hockey respondenten kan er ook specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. De resultaten van de verschillende leeftijdscategorieën liggen erg uiteen. De leeftijdscategorie >20 jaar is ontevreden over zowel de wedstrijdduur als de wedstrijdspreiding. Volgens deze categorie mogen de wedstrijden langer duren en dicht bij elkaar plaatsvinden op de wedstrijddag. Daarnaast is de mening binnen de leeftijdscategorie 40+ bij beide aspecten evenredig verdeeld. Zo is de helft van de respondenten ontevreden over de wedstrijdduur en de andere helft tevreden over de wedstrijdduur, net als bij de wedstrijdspreiding. De ontevreden respondenten van deze leeftijdscategorie benoemen dezelfde redenen als de redenen die bij de leeftijdscategorie >20 jaar zijn benoemd. Echter voegen zij nog toe dat er met de wedstrijdspreiding meer rekening mag worden gehouden met de reistijd van de teams.

Tot slot is bijna iedereen uit de leeftijdscategorie 20-40 jaar tevreden over de wedstrijdduur. Echter is de mening omtrent wedstrijdspreiding binnen deze categorie, net als bij de categorie 40+, evenredig verdeeld. Ook de respondenten die ontevreden zijn over de wedstrijdspreiding binnen deze categorie benoemen dat de wedstrijden te ver verspreid zijn over de dag. Zij hebben liever maximaal twee wedstrijden tussen hun eigen wedstrijden in.

Poule

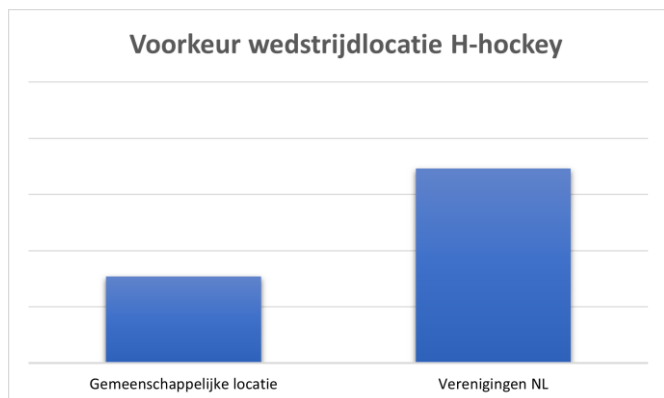
Binnen het subonderwerp poule indeling is de volgende vraag gesteld: 'hoe ervaar je de poule waar je in speelt'? In Figuur 33 is weergegeven of de H-hockeyers tevreden zijn over de poule indeling (goed verdeeld) of dat zij ontevreden zijn over deze indeling (veel niveauverschil). Uit dit figuur blijkt dat het merendeel van de H-hockeyers van mening is dat het niveau binnen de poules juist verdeeld is. Deze mening wordt vooral gedeeld door de leeftijdscategorie 20-40 jaar. Zij ervaren goede tegenstand. Echter zijn de respondenten uit de leeftijdscategorie >20 jaar en 40+ het daar niet mee eens. De leeftijdscategorie >20 jaar benoemd grote verschillen tussen de teams in de poule. Daarnaast is de helft van de leeftijdscategorie 40+ van mening dat er veel niveauverschil is binnen de poule doordat er in een team zelf ook veel niveauverschil zit. Dat maakt het lastig om een team in de juiste poule in te delen.

Figuur 33. Tevredenheid poule indeling namens de H-hockey respondenten.

Wedstrijdlocatie

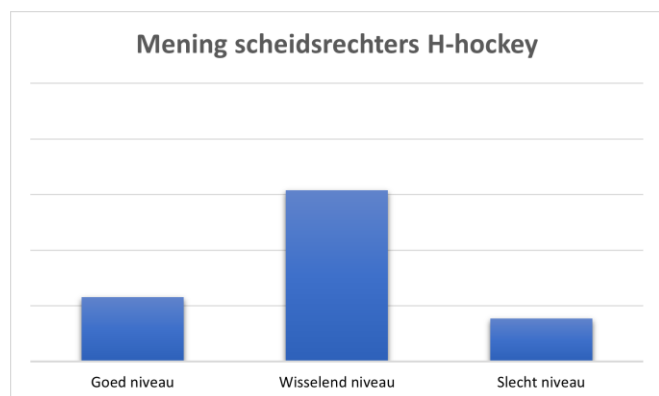
Vervolgens is er vraag gedaan naar de voorkeur voor spelen op één (gemeenschappelijke) locatie of bij meerdere verenigingen in Nederland binnen het onderwerp competitie. Aangezien het merendeel van de H-hockeyers momenteel wedstrijden speelt door heel Nederland, is er in het geval van geen duidelijke voorkeur gekozen om de mening van deze respondent te plaatsen bij verenigingen in Nederland. De resultaten van deze vraag zijn weergegeven in Figuur 34. In dit figuur is duidelijk te zien dat de voorkeur uitgaat naar het spelen van wedstrijden bij verschillende verenigingen in Nederland. Ook wanneer de E-hockeyers met een onduidelijke voorkeur buiten beschouwing worden gelaten, blijft het merendeel van de E-hockeyers een voorkeur hebben voor het spelen bij verschillende verenigingen in Nederland.

Figuur 34. Voorkeur voor een gemeenschappelijke wedstrijdlocatie of het spelen van wedstrijden bij verschillende verenigingen in Nederlands namens de H-hockey respondenten.

Scheidsrechters

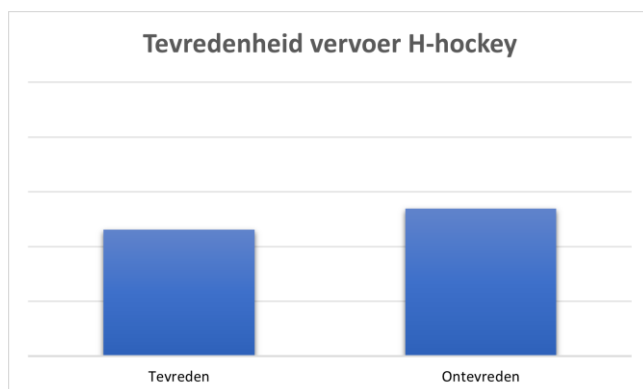
De scheidsrechters vormen een uitgebreid besproken onderwerp binnen het onderzoek. In het onderzoek is aan de H-hockey respondenten de volgende vraag over dit onderwerp gesteld: 'wat vind je van de scheidsrechters binnen het rolstoel hockey'? De antwoorden op deze vraag zijn in Figuur 35 weergegeven, op basis van het ervaren niveau van de scheidsrechters. Uit dit figuur blijkt dat het merendeel van de H-hockeyers van mening is dat het niveau van de scheidsrechters erg wisselend is. Deze H-hockeyers zijn van mening dat niet elke

Figuur 35. Mening scheidsrechters namens de H-hockey respondenten.

scheidsrechter dezelfde regels hanteert en dat veel scheidsrechters partijdig fluiten. Ook geven zij aan dat er nog een verbetering kan worden gemaakt in de begeleiding van de scheidsrechters. Daarentegen zijn er ook een aantal H-hockeyrespondenten die wel tevreden zijn met het niveau van de scheidsrechters. Dit zijn er net iets meer dan het aantal respondenten die van mening zijn dat het niveau van de scheidsrechters slecht is. Desalniettemin sluiten ook zij niet uit dat er nog verbeterpunten mogelijk zijn.

Gekeken naar de verschillende leeftijdscategorieën: >20 jaar, 20-40 jaar en 40+ , blijkt dat de mening over de scheidsrechters verdeeld zijn tussen de leeftijdscategorieën. Vooral de leeftijdscategorie 20-40 jaar vindt het niveau van de scheidsrechters erg wisselend. Zij benoemen vooral dat de opleiding en begeleiding van de scheidsrechters beter kan en dat de scheidsrechters vaak ook niet op de hoogte zijn van de nieuwe regels. Zij zien ook het patroon terug dat hoe lager de klasse, hoe slechter het niveau van de scheidsrechter is. Daarentegen is de mening van de leeftijdscategorie 40+ jaar een stuk positiever. Binnen de leeftijdscategorie 40+ heerst er een evenredige verdeling tussen een goed niveau van de scheidsrechters en een wisselend niveau van de scheidsrechters. Ondanks de positievere houding ten opzichte van de scheidsrechters worden verbeterpunten niet ontkent. Ook zij vinden een opfriscursus een goed idee en vinden dat de scheidsrechters soms strenger mogen fluiten. Tot slot sluit de leeftijdscategorie >20 jaar zich volledig aan bij een wisselend niveau van de scheidsrechters. Deze leeftijdscategorie is ook van mening dat bijscholing nodig is om de nieuwe regels te beheersen. Sommige scheidsrechters maken de verkeerde keuzes tijdens de wedstrijden.

Figuur 36. Tevredenheid vervoer namens de H-hockey respondenten.

het vervoer weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat de meningen met betrekking tot het vervoer (bijna) gelijkwaardig verspreid zijn. Toch is er een klein merendeel ontevreden over het vervoer.

Naast de resultaten van de gehele groep H-hockey respondenten kan er ook specifiek gekeken worden naar de resultaten aan de hand van de verschillende leeftijdscategorieën; >20 jaar, 20-40 jaar, 40+. Hieruit blijkt dat de meningen omtrent vervoer zowel binnen de leeftijdscategorie 20-40 jaar als 40+ evenredig verdeeld zijn. De respondenten die ontevreden zijn over het vervoer geven aan vooral ontevreden te zijn over het sportvervoer, wanneer zij daar gebruik van maken. Sportvervoer komt vaak te laat en is erg duur. Daarnaast vinden enkele die individueel reizen met de auto het vervelend dat zij geen reiskostenvergoeding krijgen voor de afstanden die zij moeten afleggen. Dat maakt een wedstrijddag een duur uitje. De ontevreden respondenten uit de leeftijdscategorie 40+ geven aan vooral moeite te hebben met de lange reistijden. Tot slot is de leeftijdscategorie >20 jaar unaniem ontevreden over het vervoer. Deze categorie sluit zich aan bij de ergernis van de lange reistijden en het hoge kostenplaatje dat het vervoer met zich meebrengt.

Respondent 3 (leeftijdscategorie; 20-40 jaar):

"Ik reis met eigen vervoer, maar er kunnen maar maximaal 2 mensen bij mij in de auto vanwege de rolstoelen die dan ook mee moeten. Dat vind ik maar jammer. Ook krijgen we geen reiskostenvergoeding terwijl we wel heel Nederland door moeten en dus ook niet samen kunnen reizen. Dat is wel een duur grapje."

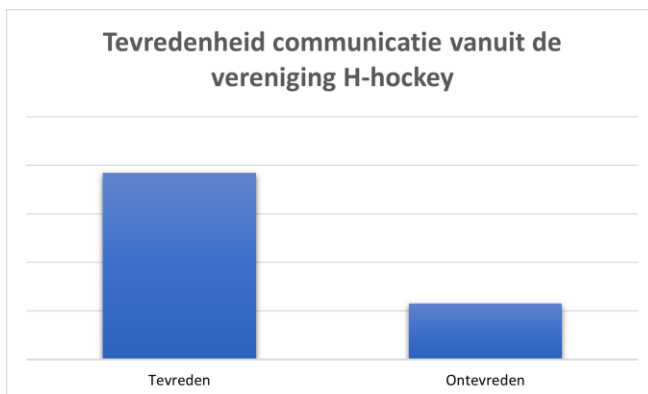

Figuur 37. Tevredenheid accommodatie voorzieningen op basis van bereikbaarheid en rolstoelvriendelijkheid namens de H-hockey respondenten.

Accommodatie

Het laatste onderwerp binnen dit onderzoek betreft de sportaccommodatie. Binnen dit onderwerp is allereerst vraag gedaan naar de accommodatie voorzieningen, door middel van de vraag: *'voorziet de vereniging van alle gewenste faciliteiten'?* Daarbij is er aan de H-hockey respondenten specifiek gevraagd of zij momenteel tevreden zijn over de bereikbaarheid en rolstoelvriendelijkheid van de sportaccommodatie. Het antwoord op deze vraag is in Figuur 37 weergegeven. Uit dit figuur blijkt dat er meer H-hockeyers tevreden zijn over de bereikbaarheid van de sportaccommodatie dan over de rolstoelvriendelijkheid van de sportaccommodatie.

De meeste H-hockeyers die de sportaccommodatie als rolstoelenvriendelijk beschouwen ervaren onder andere hinder bij de ingang van het sportcomplex door middel van de aanwezigheid van een drempel en een duw en trek deur. Het is voor mensen in een rolstoel lastig deze drempel over te komen en ook is de deur lastig te openen voor mensen in een rolstoel. Toch is het merendeel wel tevreden over de rolstoelvriendelijkheid van zijn of haar sportaccommodatie. Daarnaast zijn ook bijna alle H-hockeyers tevreden over de bereikbaarheid van de accommodatie. Enkeling ervaring problemen met de bereikbaar in de spits (de trainingstijd vind plaats in de spits) of de bereikbaar van de accommodatie met het Openbaar Vervoer.

Figuur 38. Tevredenheid communicatie vanuit de vereniging op basis van bereikbaarheid en rolstoelvriendelijkheid namens de H-hockey respondenten.

Communicatie

Tot slot is communicatie het laatste subonderwerp binnen het onderwerp vereniging. Aan de H-hockey respondenten is omtrent communicatie de volgende vraag gesteld: *'word je voldoende geïnformeerd door je vereniging'?* De resultaten met betrekken tot deze vraag zijn weergegeven in Figuur 38. Uit dit figuur blijkt dat het merendeel tevreden is over de communicatie vanuit de vereniging. De meeste H-hockeyers worden via de mail, whatsapp en de training op de hoogte gesteld van de nodige informatie. Die communicatie middelen worden als prettig ervaren. Daarentegen zijn er wel een aantal H-hockeyers die hebben aangegeven niet tevreden te zijn met de communicatie vanuit de vereniging.

Om dit verder te onderzoeken kan er specifiek gekeken worden naar de resultaten van de verschillende leeftijdscategorieën. De leeftijdscategorie >20 jaar ervaart totaal geen problemen met de communicatie vanuit de vereniging. Zij zijn allen volledig tevreden over de communicatie. Daarentegen is de leeftijdscategorie 40+ ontevreden over de communicatie vanuit de vereniging. Zij omschrijven de communicatie als niet sterk en vinden dat er pas laat gecommuniceerd wordt. Zij hebben de voorkeur voor een papieren wedstrijdschema zodat zij zelf de planning van het seizoen goed in de gaten kunnen houden. Tot slot is bijna de gehele leeftijdscategorie 20-40 jaar juist tevreden over de communicatie vanuit de vereniging.

Respondent 13 (leeftijdscategorie; 40+ jaar):

"De communicatie vindt plaats via de mail, een nieuwsbrief of via de trainer. Maar dit gebeurt altijd pas laat. Ik heb liever een papieren schema zodat ik het zelf goed bij kan houden."

Toekomstperspectief

Tot slot is er in dit onderzoek vraag gedaan naar het toekomstperspectief van de H-hockeyers. Er is aan de H-hockey respondenten de volgende vraag gesteld: 'hoe zou volgens jou het E-hockey er in 2024 uit moeten zien'? Veruit het merendeel van de H-hockey respondenten geeft aan dat het niveau van de scheidsrechters omhoog moet. Daarna wordt benoemd dat de sport bekender moet worden onder de bevolking. Op die manier wordt de sport wellicht zichtbaarder voor nieuwe leden en/of toeschouwers. Andere dingen die de H-hockeyers graag zouden willen in 2024 zijn onder andere dat H-hockey een Paralympische sport wordt. Daarbij wordt genoemd dat de sport bekender moet worden bij andere landen, er een professionaliseringsslag nodig is, meer jeugd aangetrokken moet worden, de overgangsklasse naar internationaal veld moet en een nieuwe aanwas van het bestuur en commissies gewenst is. Tot slot worden ook nog een groei in het aantal teams en het blijven inspelen op diversiteit enkele keren benoemd door de H-hockeyers.

Conclusie

Naar aanleiding van de H-hockey resultaten kan geconcludeerd worden dat de H-hockeyers van mening zijn dat sommige onderwerpen nog wat aandacht nodig hebben binnen de sport. De belangrijkste conclusies zijn weergegeven in Tabel 4. In deze tabel worden de belangrijkste resultaten van het H-hockey weergegeven, verdeeld over de verschillende hoofdonderwerpen.

Tabel 4.

Belangrijkste conclusies H-hockey

	Belangrijkste conclusies van de hoofdonderwerpen namens de gehele groep H-hockeyers	Afwijkingen binnen de leeftijdscategorieën
Team	<ul style="list-style-type: none"> gezelligheid wordt als het belangrijkste aspect binnen een team beschouwd 	
	<ul style="list-style-type: none"> geen voorkeur voor een specifieke verhouding tussen beperkingen 	
	<ul style="list-style-type: none"> geen voorkeur voor het spelen samen met een specifieke leeftijd 	<ul style="list-style-type: none"> enkele 20-40 jarigen hebben een voorkeur voor spelen met leeftijdsgenoten (niet de meerderheid)
	<ul style="list-style-type: none"> verdeelde mening over het gewenste speelniveau binnen het team 	<ul style="list-style-type: none"> >20 jaar: geen voorkeur voor het speelniveau 20-40 jarigen: gelijkwaardige verdeling tussen wel of geen voorkeur omtrent het speelniveau. De spelers met een voorkeur hebben een voorkeur voor hetzelfde speelniveau 40+'ers: wel een voorkeur voor het speelniveau; 1 persoon voor hetzelfde speelniveau, en 1 persoon voor juist een samenhang van verschillende speelniveaus
Training	<ul style="list-style-type: none"> voorkeur voor 2x trainen in de week 	<ul style="list-style-type: none"> bij de 40+'ers is de voorkeur tussen 1x en 2x trainen in de week gelijkwaardig verdeeld
	<ul style="list-style-type: none"> partijtje vormt de favoriete trainingsoefening 	

	<ul style="list-style-type: none"> • geen voorkeur voor een mannelijke of vrouwelijke trainer 	
	<ul style="list-style-type: none"> • geen eenduidigheid over de gewenste leeftijd van de trainer 	<ul style="list-style-type: none"> • alleen de 20-40 jarigen hebben een voorkeur voor de leeftijd van hun trainer: jongvolwassen (+-25 jaar)
	<ul style="list-style-type: none"> • voorkeur voor een trainer met sportervaring 	
	<ul style="list-style-type: none"> • geen eenduidigheid over de gewenste persoonlijkheid van de trainer 	<ul style="list-style-type: none"> • >20 jaar: geen voorkeur voor de persoonlijkheid • 20-40 jaar: trainer met oog voor behoeften en iemand die streng maar rechtvaardig is • 40+: wel of geen voorkeur voor de persoonlijkheid is hier gelijkwaardig verdeeld
Competitie	<ul style="list-style-type: none"> • de grootte van het veld en het aantal spelers in het veld zijn juist in verhouding 	<ul style="list-style-type: none"> • bij de 40+'ers is de helft van groep juist ontevreden over de grootte van het veld en het aantal spelers in het veld
	<ul style="list-style-type: none"> • geen eenduidigheid over de tevredenheid omtrent de spelregels 	<ul style="list-style-type: none"> • vooral de 20-40 jarigen zijn ontevreden over de spelregels omdat niet alle regels duidelijk zijn en de bal niet teruggespeeld mag worden naar de keeper
	<ul style="list-style-type: none"> • voorkeur voor 2 tot 3 wedstrijden op een wedstrijddag 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Tevredenheid over de duur van de wedstrijden 	<ul style="list-style-type: none"> • >20 jarigen zijn juist ontevreden over de wedstrijdduur, die vinden zij te kort
	<ul style="list-style-type: none"> • geen eenduidigheid over de wedstrijdspreiding op de wedstrijddag 	<ul style="list-style-type: none"> • >20 jarigen juist ontevreden over de wedstrijdspreiding, de wedstrijden liggen te ver uit elkaar
	<ul style="list-style-type: none"> • het merendeel is van mening dat de teams goed verdeeld zijn in de poules 	
	<ul style="list-style-type: none"> • voorkeur voor competitie bij meerdere verenigingen in Nederland 	
	<ul style="list-style-type: none"> • ontevredenheid over het grote niveauverschil tussen de scheidsrechters, die niet allen dezelfde regels hanteren 	
	<ul style="list-style-type: none"> • geen eenduidigheid over de tevredenheid omtrent het vervoer 	<ul style="list-style-type: none"> • >20 jarigen zijn juist ontevreden over het vervoer vanwege de lange reistijden

Vereniging	<ul style="list-style-type: none"> • sportaccommodaties zijn beter bereikbaar dan dat ze rolstoelvriendelijk zijn 	<ul style="list-style-type: none"> • niet alle 20-40 jarigen zijn van mening dat hun sportaccommodatie rolstoelvriendelijk is
	<ul style="list-style-type: none"> • tevredenheid over communicatie vanuit de vereniging 	<ul style="list-style-type: none"> • 40+’ers zijn juist ontevreden over de communicatie vanuit de vereniging.
Toekomst	<ul style="list-style-type: none"> • niveau scheidsrechters moet omhoog 	
	<ul style="list-style-type: none"> • sport moet bekender worden onder de bevolking 	
	<ul style="list-style-type: none"> • H-hockey moet een Paralympische sport worden 	

4. Conclusie

In dit onderzoek is de volgende onderzoeksvraag onderzocht: *'Wat zijn de hockey wensen en behoeften van de rolstoelhockeyers in Nederland, en hoe voorziet het huidige aanbod hierin?'*

Deze onderzoeksvraag is gericht op de rolstoelhockeyers, waaronder de E-hockeyers en H-hockeyers worden verstaan. De dataverzameling en de resultaten analyse zijn dan ook op beide sporten toegepast. Naar aanleiding van de resultaten analyse zijn de volgende conclusies tot stand gekomen:

E-hockey

Team

- De E-hockeyers vinden vooral gezelligheid en het streven naar hetzelfde doel het belangrijkste in een hockeyteam. Die aspecten vormen voor hen de drijfveer om de sport te beoefenen.
- De E-hockeyers hebben geen voorkeur voor het spelen met mannen en/of vrouwen in team en daarnaast ook geen voorkeur voor de verhouding T-sticks en H-sticks. De huidige teamindeling met het mixen van mannen en vrouwen en T-stickers en H-stickers kan dus aangehouden worden.
- 20 tot 40 jarigen willen graag met eigen leeftijdsgenoten spelen in een team, die ook over hetzelfde speelniveau beschikken. Voor de overige leeftijdscategorieën maakt de leeftijd en het speelniveau in het team niet uit.

Training

- De E-hockeyers vinden 1x trainen in de week voldoende. Alleen de >20 jarigen zouden graag 2x in de week trainen. Aangezien zij jonger zijn beschikken de meeste van hen over meer energie, uithoudingsvermogen en tijd.
- De E-hockeyers spelen het liefst partijtje op de training.
- De E-hockeyers hebben een voorkeur voor een jongvolwassen trainer die ervaring heeft in de sport. Ze hebben daarbij geen voorkeur voor een man of vrouw als trainer.
- Hoe ouder de leeftijd van de E-hockeyers, hoe meer behoefte er is aan een trainer met een duidelijk plan en een bepaald gezag.

Competitie

- De aanpassingen die afgelopen jaren zijn doorgevoerd met betrekking tot de grootte van het veld en het aantal spelers in het veld zijn goed ontvangen.
- De spelregels zijn niet voor iedereen even duidelijk, gezien het forse aantal spelregels en de vele veranderingen die worden doorgevoerd in de spelregels.
- De E-hockeyers zijn ontevreden over de huidige vorm van classificering. Zij zijn het niet eens met de punten die worden toegekend aan de spelers. Zij vinden dat niet iedere speler met het juiste punt is geëvalueerd.
- De E-hockeyers spelen het liefst 3 wedstrijden op een wedstrijddag. Minder wedstrijden is niet rendabel voor de reistijd en meer wedstrijden maakt het voor sommige lastig om de wedstrijden vol te houden.
- De E-hockeyers zijn tevreden over de duur van de wedstrijden. Hierin hoeven dus geen aanpassingen worden gemaakt. Mochten de >20 jarigen en 40+'ers ooit worden gescheiden van de 20-40 jarigen in de competitie, dan zouden de wedstrijden volgens de >20 jarigen en 40+'ers wat langer mogen duren.
- De E-hockeyers zijn van mening dat de wedstrijden te ver uit elkaar liggen op een wedstrijddag, waardoor zij lang moeten wachten tot zij opnieuw kunnen spelen.

- De E-hockeyers ervaren een groot niveauverschil binnen de poules. De verhoudingen daarin blijven elk jaar relatief gelijk.
- De 20-40 jarigen zouden liever tegen teams willen spelen met een gelijkwaardig niveau (landelijk), ook al betekent dat dat zij daardoor verder moeten reizen. Dit komt overeen met de wens van de 20-40 jarigen om met spelers van hetzelfde speelniveau te spelen in een team.
- Het niveau van de scheidsrechters is erg wisselend. Niet iedere scheidsrechter hanteert dezelfde regels. Veel scheidsrechters zijn ook clubscheidsrechters wat het voor sommige oneerlijk maakt als zij hun eigen team moeten fluiten. Daarnaast is het voor een clubscheidsrechter soms lastig om het fluiten van wedstrijden te combineren met het spelen van zijn eigen wedstrijden.
- De E-hockeyers ervaren veel problemen met het sportvervoer. Het sportvervoer komt vaak te laat of soms zelfs niet opdagen.

Verenging

- Sommige rolstoel verenigingen kunnen de rolstoelvriendelijkheid van hun vereniging nog verbeteren. Sommige E-hockeyers ervaren door middel van hun rolstoel hinder bij hun sportaccommodatie.
- De E-hockeyers hebben behoefte aan tijdige en duidelijke communicatie vanuit de vereniging zodat zij weten waar zij aan toe zijn en wat hen te wachten staat.

Toekomst

- Volgens de E-hockeyers moet de sport meer onder de aandacht komen bij de bevolking om zo de sport bekender te maken en hopelijk meer leden en toeschouwers te trekken.
- De E-hockeyers zouden in de toekomst graag een professionaliserings-slag van de sport zien waarbij er wordt ingezet op professionele trainers en scheidsrechters.

H-hockey

Team

- De H-hockeyers vinden vooral gezelligheid belangrijkste in een hockeyteam. Dat vormt voor hen de drijfveer om de sport te beoefenen.
- De H-hockeyers hebben geen voorkeur voor het aantal valide spelers en invalide spelers in een hockeyteam. De mix hiertussen kan dus blijven voortbestaan in de H-hockey teams.
- 20 tot 40 jarigen willen graag met eigen leeftijdsgenoten spelen in een team. Voor de overige leeftijdscategorieën maakt de leeftijd van de spelers in het team niet uit.
- Hoe ouder de leeftijd van de H-hockeyers, hoe meer behoefte er is naar een teamsamenstelling met spelers van hetzelfde speelniveau.

Training

- De H-hockeyers hebben de voorkeur voor 2x trainen in de week.
- De H-hockeyers spelen het liefst partijtje op de training.
- De H-hockeyers hebben een voorkeur voor trainer met sportervaring. Ze hebben daarbij geen voorkeur voor een mannelijke of vrouwelijke trainer.
- De 20-40 jarigen hebben een voorkeur voor een jongvolwassen trainer die streng kan zijn maar ook rechtvaardig. De andere leeftijdscategorieën delen deze voorkeuren niet. Zij hebben geen uitsproken voorkeur voor de leeftijd en persoonlijkheid van hun trainer.

Competitie

- De grootte van het veld en het aantal spelers in het veld zijn naar wens.
- Vooral de 20-40 jarigen zijn ontevreden over de spelregels. De spelregels zijn niet altijd even duidelijk en het is jammer dat de bal niet teruggespeeld mag worden naar keeper.
- De H-hockeyers spelen het liefst 2 tot 3 wedstrijden op een wedstrijddag. Minder wedstrijden is niet rendabel voor de reistijd en meer wedstrijden maakt het voor sommige lastig om de wedstrijden vol te houden.
- De H-hockeyers zijn tevreden over de duur van de wedstrijden. Hierin hoeven dus geen aanpassingen worden gemaakt. Mochten de >20 jarigen ooit worden gescheiden van de overige leeftijdscategorieën in de competitie, dan zouden de wedstrijden volgens de >20 jarigen wat langer mogen duren.
- De >20 jarigen zijn van mening dat de wedstrijden te ver uit elkaar liggen op een wedstrijddag, waardoor zij lang moeten wachten tot zij opnieuw kunnen spelen.
- Over het algemeen is het niveau van de teams goed verdeeld in de poules.
- De H-hockeyers hebben een voorkeur voor competitie bij meerdere verenigingen in Nederland in plaats van dat de wedstrijden op 1 locatie plaatsvinden.
- Het niveau van de scheidsrechters is erg wisselend. Niet iedere scheidsrechter hanteert dezelfde regels. Veel scheidsrechters zijn ook clubscheidsrechters wat het voor sommige oneerlijk maakt als zij hun eigen team moeten fluiten. Daarnaast is het voor een clubscheidsrechter soms lastig om het fluiten van wedstrijden te combineren met het spelen van zijn eigen wedstrijden.
- De >20 jarigen zijn ontevreden over het vervoer vanwege de lange reistijden.

Vereniging

- Sommige rolstoel verenigingen kunnen de rolstoelvriendelijkheid van hun vereniging nog verbeteren. Sommige H-hockeyers ervaren door middel van hun rolstoel hinder bij hun sportaccommodatie.
- De H-hockeyers hebben behoefte aan tijdige en duidelijke communicatie vanuit de vereniging zodat zij weten waar zij aan toe zijn en wat hen te wachten staat.

Toekomst

- Volgens de H-hockeyers moet de sport meer onder de aandacht komen bij de bevolking om zo de sport bekender te maken en hopelijk meer leden en toeschouwers te trekken.
- Volgens de H-hockeyers moet het niveau van de scheidsrechters omhoog. Zij zijn niet tevreden met het huidige niveau van de scheidsrechters.
- Volgens de H-hockeyers moet H-hockey een Paralympische sport worden.

5. Aanbevelingen

Naar aanleiding van de verkregen resultaten en de conclusies zijn er meerdere aanbevelingen tot stand gekomen. De aanbevelingen zijn per rolstoelhockeysport (E-hockey of H-hockey) geformuleerd. Daarbij is er een onderscheid gemaakt tussen de aanbevelingen voor de rolstoelhockey verenigingen en de aanbevelingen voor de KNHB.

E-hockey

Aanbevelingen voor de rolstoelhockey verenigingen:

- Bij de teamindeling is het raadzaam rekening te houden met gezelligheid en streven naar hetzelfde doel. Dit vinden de E-hockeyers namelijk de belangrijkste aspecten binnen een hockeyteam. Als het team dus aan deze eisen voldoet zullen zij sneller tevreden zijn en met een fijn gevoel de sport beoefenen.
- Probeer daar waar mogelijk de 20-40 jarigen, met hetzelfde speelniveau, binnen hetzelfde team te plaatsen aangezien zij behoefte hebben aan een team met spelers met de leeftijd en hetzelfde speelniveau.
- Ga op onderzoek binnen de vereniging om de behoefte van de leden in kaart te brengen. Onderzoek daarbij vooral of er behoefte is aan een extra training in de week. Vraag daarnaast ook of zij deze behoefte nog steeds hebben zodra dat betekent dat zij ook meer contributie moeten betalen (door de extra zaalhuur).
- Ga gericht op zoek naar trainers en leid deze op bij de vereniging
- Organiseer een opfriscursus voor de clubscheidsrechters, die minimaal 1x in het seizoen wordt aangeboden aan alle scheidsrechters van de vereniging. Het herhalen van de spelregels zorgt ervoor dat de scheidsrechters opnieuw op de hoogte worden gebracht van (nieuwe) spelregels) en daardoor gerichter kunnen fluiten.
- Communiceer duidelijk en tijdig de planning met de leden, eventueel met behulp van een papieren schema. Ga in gesprek met de leden om te achterhalen aan welke informatie behoefte is.
- Maak contact met de omgeving (bedrijven en organisaties) en ga samenwerken om meer bekendheid te creëren voor de sport. Denk hierbij aan clinics op basisscholen of het organiseren van evenementen samen met de gemeente.
- Controleer samen met (enkele) leden of de sportaccommodatie rolstoelvriendelijk is, door een rondje te maken om en door de sportaccommodatie. Het is belangrijk de leden hierbij te betrekken aangezien zij degene zijn die voornamelijk gebruik maken van de accommodatie. Zij zitten in een sportrolstoel en vanuit hun perspectief zal dan ook het duidelijkst blijken of de accommodatie rolstoelvriendelijk is of dat hier nog stappen in ondernomen moeten worden.

Aanbevelingen voor de KNHB:

- De spelregels vereenvoudigen in 1 duidelijk overzicht. Daarbij is het belangrijk dat er een makkelijke taal wordt gehanteerd en de belangrijkste regels overzichtelijk worden weergegeven. Hierbij kan gedacht worden aan een mediakaart.
- Een kritische blik wagen op de puntentoekenning binnen het Classificeringssysteem. Heroverweeg of de huidige puntentoekenning voor E-hockeyers volgens de juiste methode wordt toegepast. Kijk daarbij vooral naar het belang van verschillende lichaamsdelen in het E-hockey.
- Een opfriscursus voor scheidsrechters aanbieden, zodat zij op de hoogte blijven van de spelregels en eventuele nieuwe regels tot zich kunnen nemen.
- Betreft de bondscheidsrechters bij het E-hockey om het niveau van de scheidsrechters te verbeteren. Door het betrekken van de bondscheidsrechters wordt de last van het fluiten bij de E-hockeyers ontnomen. Hierdoor hoeven zij zich alleen nog maar de focussen op hun rol als speler. Doordat veel spelers ook nog moeten fluiten liggen de wedstrijden van sommige teams vaak erg uiteen. Als deze spelers niet

meer hoeven te fluiten kan ook het probleem omtrent de wedstrijdspreiding worden verholpen.

- Houdt met het plannen van het wedstrijdschema rekening met de reistijden van de teams. Zorg dat de teams die het verst moeten reizen niet de eerste speelronde al een wedstrijd moeten spelen.
- Een herindeling van de poules & regio's. Bij het inrichten van de poules moet meer rekening worden gehouden met het speelniveau van de teams, zodat het grote niveauverschil tussen de teams verkleint wordt. Hier wordt momenteel al aan gewerkt.
- Ga rond de tafel zitten met sportvervoer om de doelstellingen en verwachten naar elkaar uit te spreken en oplossingen te zoeken voor de huidige problemen

H-hockey

Aanbevelingen voor de rolstoelhockey verenigingen:

- Bij de teamindeling is het raadzaam rekening te houden met gezelligheid. Dit vinden de H-hockeyers namelijk het belangrijkste aspecten binnen een hockeyteam. Als het team dus aan deze eis voldoet zullen zij sneller tevreden zijn en met een fijn gevoel de sport beoefenen.
- Probeer daar waar mogelijk de 20-40 jarigen binnen hetzelfde team te plaatsen, aangezien zij behoefte hebben aan een team met spelers met de leeftijd.
- Ga op onderzoek binnen de vereniging om de behoefte van de leden in kaart te brengen. Onderzoek daarbij vooral of er behoefte is aan een extra training in de week. Vraag daarnaast ook of zij deze behoefte nog steeds hebben zodra dat betekent dat zij ook meer contributie moeten betalen (door de extra zaalhuur).
- Ga gericht op zoek naar trainers en leid deze op bij de vereniging
- Organiseer een opfriscursus voor de clubscheidsrechters, die minimaal 1x in het seizoen wordt aangeboden aan alle scheidsrechters van de vereniging. Het herhalen van de spelregels zorgt ervoor dat de scheidsrechters opnieuw op de hoogte worden gebracht van (nieuwe) spelregels) en daardoor gerichter kunnen fluiten.
- Communiceer duidelijk en tijdig de planning met de leden, eventueel met behulp van een papieren schema. Ga in gesprek met de leden om te achterhalen aan welke informatie behoefte is.
- Maak contact met de omgeving (bedrijven en organisaties) en ga samenwerken om meer bekendheid te creëren voor de sport. Denk hierbij aan clinics op basisscholen of het organiseren van evenementen samen met de gemeente.
- Controleer samen met (enkele) leden of de sportaccommodatie rolstoelvriendelijk is, door een rondje te maken om en door de sportaccommodatie. Het is belangrijk de leden hierbij te betrekken aangezien zij degene zijn die voornamelijk gebruik maken van de accommodatie. Zij zitten in een sportrolstoel en vanuit hun perspectief zal dan ook het duidelijkst blijken of de accommodatie rolstoelvriendelijk is of dat hier nog stappen in ondernomen moeten worden.

Aanbevelingen voor de KNHB:

- De spelregels vereenvoudigen in 1 duidelijk overzicht. Daarbij is het belangrijk dat er een makkelijke taal wordt gehanteerd en de belangrijkste regels overzichtelijk worden weergegeven. Hierbij kan gedacht worden aan een mediakaart.
- Een opfriscursus voor scheidsrechters aanbieden, zodat zij op de hoogte blijven van de spelregels en eventuele nieuwe regels tot zich kunnen nemen.
- Betreft de bondscheidsrechters bij het H-hockey om het niveau van de scheidsrechters te verbeteren. Door het betrekken van de bondscheidsrechters wordt de last van het fluiten bij de H-hockeyers ontnomen. Hierdoor hoeven zij zich alleen nog maar de focussen op hun rol als speler. Doordat veel spelers ook nog moeten fluiten liggen de wedstrijden van sommige teams vaak erg uiteen. Als deze spelers niet

meer hoeven te fluiten kan ook het probleem omtrent de wedstrijdspreiding worden verholpen.

- Onderzoek bij de Hoofdklasse (HK) en Overgangsklasse (OK) of er behoefte is aan het spelen van wedstrijden bij meerdere verenigingen en wat hierin de mogelijkheden zijn.
- Ga rond de tafel zitten met sportvervoer om de doelstellingen en verwachten naar elkaar uit te spreken en oplossingen te zoeken voor de huidige problemen

6. Bijlagen

Bijlage 1 – hoofd- en sub onderwerpen onderzoek

Tabel 1:

Hoofd onderwerpen en sub onderwerpen interviews

Hoofd onderwerpen	Sub onderwerpen
Team	Teamsfeer
	Teamsamenstelling
Training	Trainingsmomenten
	Oefeningen
	Trainer
Competitie	Speelvorm
	Spelregels
	Wedstrijden
	Duur wedstrijden
	Pouleverdeling
	Scheidsrechters
Vereniging	Vervoer
	Accommodatie
	Verenigingssfeer
	Communicatie
Toekomst	Toekomst

Bijlage 2 – Interviewvragen

Intro

1. Wat is je leeftijd?
2. Wanneer ben je met hockey begonnen?
3. Om welke reden ben je met hockey begonnen?
 - Gezondheid
 - Sociale contacten
 - Vrije tijds besteding
4. Wat vind je het leukst aan hockey?
 - Team
 - Vereniging
 - Competitie
 - Training

Team

5. Wat vind je belangrijk in een hockeyteam?
 - Sfeer
 - Activiteiten buiten hockey
 - Prestatie
6. Hoe ziet jouw ideale teamsamenstelling eruit?
 - Gemengd
 - Niveau
 - Leeftijd
 - Geslacht
 - Vrienden

Training

7. Zijn er volgens jou voldoende trainingsmomenten?
8. Wat vind je het leukst om te doen op de training?
 - Partijvormen
 - Afronden
 - Techniek
 - Conditie
 - Etc.
9. Wat vind je van de kwaliteit van de trainingen?
 - Tactiek
 - Techniek
 - Samenspel
 - Wat vind je goed?
 - Dingen die je wilt doen, maar niet aan bod komen?
10. Wat vind je van de kwaliteit van de trainer?
 - Coachen
 - Aandacht
 - Persoonlijke ontwikkeling

11. Hoe ziet jouw ideale trainer eruit?

- Geslacht
- Leeftijd
- Persoonlijke eigenschappen

Competitie

12. Ben je tevreden met de huidige speelvorm van rolstoelhockey?

- X-tal
- Groote van het veld
- Tijdsduur
- Spelregels
- Wedstrijdtijden
- Aantal wedstrijden

13. Hoe ervaar je de poule waar je in speelt?

- Moeizaam
- Makkelijk

14. Wat vind je van de scheidsrechters binnen het rolstoelhockey?

- Niveau
- Opleiding

15. Hoe ervaar je het vervoer naar andere verenigingen?

Vereniging

16. Voorziet de vereniging van alle gewenste faciliteiten?

- Rolstoelvriendelijk
- Bereikbaar

17. Hoe ervaar je de sfeer op de vereniging?

- Activiteiten
- Gezelligheid
- Saamhorigheid (eenheidsgevoel)

18. Voel je je gewaardeerd binnen jouw vereniging?

- Acceptatie
- Aandacht

19. Wordt je voldoende geïnformeerd door je vereniging?

20. Is er iets wat je graag anders zou willen op je vereniging?

Ongecategoriseerd

21. Hoe zou volgens jou het rolstoelhockey er in 2024 uit moeten zien?

- Wat moet er veranderen om dit te bewerkstelligen?

7. Literatuur

Kenniscentrum Sport en Bewegen (2020). *Sporten in een rolstoel*. Geraadpleegd op 8 oktober 2020, van <https://www.allesoversport.nl/artikel/sporten-in-een-rolstoel/>

KNHB (z.d.). *Hockey overal van iedereen*. Geraadpleegd op 18 september 2020, van <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/strategische-visie-2026/hockey-overal-van-iedereen>

KNHB (z.d.). *Organisatie*. Geraadpleegd op 24 september 2020, van <https://www.knhb.nl/over-knhb/organisatie>

KNHB (z.d.). *Parahockey*. Geraadpleegd op 18 september 2020, van <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/hockeysoorten/aangepast-hockey>

KNHB (2019). *Ledenaantallen KNHB per 31 oktober*. Geraadpleegd op 18 september 2020, van <https://www.knhb.nl/over-knhb/cijfers-en-plannen>

KNHB (2019). *Onderzoek naar (hockey)behoefte C-, B- en A-jeugd*. Unpublished paper.

KNHB (2020). *E-hockeyverenigingen 2020-2021*. Geraadpleegd op 1 oktober 2020, van <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/hockeysoorten/aangepast-hockey#competitie>

KNHB (2020). *H-hockeyverenigingen 2020-2021*. Geraadpleegd op 1 oktober 2020, van <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/hockeysoorten/aangepast-hockey#competitie>

Luijterink, L. (2019). *Onderzoeksrapport parahockey*. Geraadpleegd via <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/artikel/onderzoek-naar-wensen-en-behoeften-g-hockeyers>

NOC*NSF (2018). *Lidmaatschappen NOC*NSF over 2018*. Geraadpleegd op 8 oktober 2020, van <https://nocnsf.nl/sportonderzoek/ledentallen>

NOC*NSF (2018). *Zo sport Nederland*. Geraadpleegd op 8 oktober 2020, van <https://nocnsf.nl/zo-sport-nederland>

Powerchairhockey Team NL (z.d.). *EK Finland 2012*. Geraadpleegd op 9 oktober 2020, van <https://www.powerchairhockey.nl/ek-2021>

Von Heijden, A., Van den Dool, R., Van Lindert, C., & Breedveld, K. (2013). *(on) Beperkt sportief*. Utrecht: Mulier Instituut.